

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENE POLITIKE AMORTIZACIJE NA IZGLED FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I FINANCIJSKE POKAZATELJE

Pecotić, Adriana

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:964768>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENE POLITIKE
AMORTIZACIJE NA IZGLED FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA I FINANCIJSKE POKAZATELJE**

Mentor:
Prof. dr. sc. Branka Ramljak

Student: Adriana Pecotić
Broj indeksa: 2150808

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Problem istraživanja.....	3
1.2. Predmet istraživanja	4
1.3. Istraživačke hipoteze	4
1.4. Ciljevi istraživanja.....	5
1.5. Metode istraživanja	5
1.6. Doprinos istraživanja.....	6
1.7. Struktura diplomskog rada	6
2. TEORIJSKE ODREDNICE AMORTIZACIJE	7
2.1. Pojam dugotrajne imovine	7
2.1.1. Dugotrajna materijalna imovina.....	7
2.1.2. Dugotrajna nematerijalna imovina	8
2.2. Pojam amortizacije.....	9
2.3. Porezni aspekt amortizacije.....	11
2.4. Računovodstveni aspekt amortizacije	13
2.5. Metode obračuna amortizacije	16
2.5.1. Linearna metoda.....	17
2.5.2. Degresivna metoda	18
2.5.3. Funkcionalna metoda	20
3. UTJECAJ AMORTIZACIJE NA FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE I FINANCIJSKE POKAZATELJE	21
3.1. Općenito o temeljnim financijskim izvještajima.....	21
3.2. Utjecaj amortizacije na bilancu	22
3.3. Utjecaj amortizacije na račun dobiti i gubitka	25
3.4. Općenito o financijskim pokazateljima.....	28

3.4.1. Pokazatelji likvidnosti	29
3.4.2. Pokazatelji zaduženosti	31
3.4.3. Pokazatelji aktivnosti	33
3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	35
3.4.5. Pokazatelji profitabilnosti	37
4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE – UTJECAJ RAZLIČITIH METODA AMORTIZACIJE NA PRIMJERU PODUZEĆA PLOVPUT	39
4.1. Temeljni podaci o poduzeću	39
4.2. Utjecaj različitih metoda amortizacije na financijske izvještaje	40
4.2.1 Utjecaj različitih metoda amortizacije na bilancu	48
4.2.2 Utjecaj različitih metoda amortizacije na račun dobiti i gubitka.....	52
4.3 Utjecaj različitih metoda amortizacije na financijske pokazatelje	54
5. ZAKLJUČAK.....	60
LITERATURA	62
POPIS TABLICA	64
PRILOZI.....	65
SAŽETAK.....	73
ABSTRACT	73

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Računovodstvo je disciplina koja se prvenstveno bavi zapisom svih financijskih transakcija koje se dogode u jednoj poslovnoj organizaciji i kao takvo povijesnog je karaktera. Jedan od rezultata računovodstvenih aktivnosti su financijski izvještaji koji pružaju financijsku sliku poduzeća. Sastavljanje financijskih izvještaja propisano je zakonskim odredbama za trgovačka društva s ciljem osiguranja informacija o financijskom stanju i uspješnosti poslovanja. Sva poduzeća dužna su sastavljati određene financijske izvještaje ovisno o veličini, ali u ovom radu naglasak je stavljen na velika poduzeća koja su obveznici sastavljanja sljedećih izvještaja: Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca), Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (Račun dobiti i gubitka i Ostala sveobuhvatna dobit), Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala i Bilješke.

Naglasak u ovom radu je stavljen na računovodstvene politike koje su definirane u bilješkama. Bilješke pružaju dodatne podatke potrebne za razumijevanje financijskih izvještaja odnosno prezentiraju računovodstvene politike koje su korištene pri izradi financijskih izvještaja te daju dopunu i razradu podataka koje sadrži bilanca i račun dobiti i gubitka. Ne postoje univerzalne računovodstvene politike koje će primjenjivati sva društva, već svako društvo može koristiti drugačije računovodstvene politike koje su dopuštene standardima te se tako primjenom različitih računovodstvenih politika može utjecati na izgled financijskih izvještaja, financijski rezultat i financijske pokazatelje u kratkom roku.

Problem ovog rada je politika amortizacije. Amortizacija je smanjenje realne vrijednosti dugotrajne materijalne imovine, bilo fizičkim trošenjem ili ekonomskim zastarijevanjem u korisnom vijeku uporabe. Metode koje se mogu koristiti za obračunavanje amortizacije prema standardima su linearna, degresivna i progresivna te taj izbor između različitih metoda ostavlja poduzeću mogućnost manipulacije. Primjenom degresivne metode poduzeće u prvim godinama ostvaruje visoke troškove te na taj način smanjuje poreznu osnovicu te plaća manje poreza dok primjenom progresivne metode poduzeće u prvim godinama ostvaruje niske troškove te tako ostvaruje veću profitabilnost i time povećava kreditni rejting poduzeća. Stoga, politika amortizacije dugotrajne materijalne imovine predstavlja zanimljivo područje za istraživanje i analizu njezinog utjecaja i povezanosti sa financijskom slikom društva.

1.2. Predmet istraživanja

Predmet ovog rada je računovodstvena politika amortizacije te istraživanje može li se različitim politikama amortizacije utjecati na izgled financijskih izvještaja, sam financijski rezultat i financijske pokazatelje. Amortizacija u Republici Hrvatskoj je regulirana Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima te Zakonom o porezu na dobit. Ovisno primjenjuje li se računovodstveni ili porezni obračun mogu se koristiti različite metode obračuna.

Sa strane računovodstvenog obračuna dopuštene su linearna, progresivna i degresivna metoda, dok sa strane poreznog obračuna dopuštena je samo linearna metoda te su propisane amortizacijske stope za pojedine grupe dugotrajne materijalne imovine. Također Zakon o porezu na dobit dopušta korištenje dvostruko viših stopa te manjih stopa i tako obračunata amortizacija također se smatra porezno priznatim rashodom.

Predmet istraživanja ovog rada je analiza financijskih izvještaja poduzeća Plovput te izrada projekcije u slučaju kada bi poduzeće primjenjivalo dvostruko više stope i dvostruko niže stope. Napravit će se usporedba stvarnih financijskih izvještaja i financijskih izvještaja napravljenih putem projekcije te usporedba financijskih pokazatelja dobivenih iz jednih i drugih financijskih izvještaja.

1.3. Istraživačke hipoteze

Temeljna hipoteza glasi:

H1: Primjenom različitih računovodstvenih politika amortizacije značajno se utječe na izgled financijskih izvještaja i financijske pokazatelje poduzeća

Da bi dokazali ili odbacili hipotezu H1 provesti će se istraživanje na temelju podataka iz financijskih izvještaja poduzeća Plovput. Korištenjem podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka, izradit će se prosječne stope amortizacije za pojedinu grupu dugotrajne imovine te projekcija ukoliko bi poduzeće koristilo dvostruko više ili niže stope. Na temelju dobivenih podataka izračunat će se financijski pokazatelji te donijeti zaključak utječu li različite računovodstvene politike amortizacije na izgled financijskih izvještaja i financijske pokazatelje poduzeća.

1.4. Ciljevi istraživanja

Iz problema, predmeta i istraživačke hipoteze proizlazi cilj istraživanja. Glavni cilj istraživanja je utvrditi postoje li razlike u financijskom rezultatu, financijskim pokazateljima i izgledu financijskih izvještaja u slučaju kada su primijenjene različite metode obračuna amortizacije.

Osim toga, cilj istraživanja ovog rada je definirati pojam amortizacije, njen računovodstveni i porezni aspekt te prikazati metode obračuna amortizacije sa prednostima i nedostacima pojedine.

Nakon toga, definirat će se temeljni financijski izvještaji i financijski pokazatelji te kako različite računovodstvene politike amortizacije utječu na iste.

1.5. Metode istraživanja

U ovom radu će se provesti teorijsko i empirijsko istraživanje te sukladno tome koristit će se sljedeće metode:

- Induktivna metoda u kojoj se na temelju pojedinačnih činjenica ili slučajeva zapažanjem dolazi do zaključka;
- Deduktivna metoda u kojoj se iz općih stavova izvodi posebni i pojedinačni zaključak;
- Metoda analize u kojoj se raščlanjuju složeni pojmovi na njihove jednostavnije sastavne dijelove;
- Statističke metode preko kojih će se tabelarno prikazati primjeri vrijednosti amortizacija kroz godine korištenjem različitih metoda amortizacije, tumačiti rezultati i postaviti hipoteze;
- Metoda sinteze u kojoj se povezuju izdvojeni elementi i procesi u jedinstvene cjeline;
- Metoda deskripcije u kojoj se jednostavno opisuju činjenice i procesi;
- Komparativna metoda u kojoj se uspoređuju iste ili srodne činjenice te utvrđuju njihove sličnosti i različitosti;
- Metoda klasifikacije u kojoj se filtriraju dostupni podatci o politikama amortizacije na one koji su relevantni za jednostavnije shvaćanje istih;
- Metoda promatranja pomoću koje se prikupljaju svi potrebni podaci i informacije te bolje upoznaje sa predmetom istraživanja;
- Metoda studije slučaja – istraživanje slučaja na poduzeću Plovput.

1.6. Doprinos istraživanja

Doprinos ovog istraživanja se očitava u tome da primjena različitih računovodstvenih politika amortizacije iako zasnovanih na istim događajima, ima za posljedicu različit izgled financijskih izvještaja, različit financijski rezultat i različite vrijednosti financijskih pokazatelja.

1.7. Struktura diplomskog rada

Struktura završnog rada podijeljena je u pet cjelina uključujući uvod i zaključak.

U prvom dijelu rada definirani su problem i predmet istraživanja, istraživačke hipoteze, ciljevi istraživanja te se navode metode koje su korištene. Također, ukratko je opisana struktura završnog rada.

U drugom dijelu rada definirat će se teorijske odrednice amortizacije, obraditi će se dugotrajna materijalna imovina kao imovina koja podliježe amortizaciji, pojam amortizacije, porezni i računovodstveni aspekt amortizacije te metode obračuna amortizacije sa pripadajućim prednostima i nedostacima.

Nadalje, u trećem dijelu rada naglasak će se staviti na utjecaj različitih politika amortizacije na izgled financijskih izvještaja, financijski rezultat i financijske pokazatelje. Osvrnut će se na temeljne financijske izvještaje te utjecaj različite politike amortizacije na bilancu i na račun dobiti i gubitka te financijske pokazatelje po pojedinim grupama – likvidnost, zaduženost, aktivnost i ekonomičnost.

Četvrti dio rada se odnosi na praktični dio, prikazat će se temeljni podaci o poduzeću i temeljni financijski izvještaji poduzeća Plovput. Usporedno će se napraviti projekcije u slučaju kada bi poduzeće primjenjivalo dvostruko više stope i dvostruko niže stope. Utvrditi će se utjecaj na bilancu i račun dobiti i gubitka i financijske pokazatelje te analizirati rezultati istraživanja.

Peti dio rada je zaključak u kojem će se istaknuti najvažniji rezultati i činjenice do kojih se došlo kroz ovo istraživanje, popis literature te sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. TEORIJSKE ODREDNICE AMORTIZACIJE

U ovom djelu rada definirat će se dugotrajna imovina kao imovina koja podliježe obračunu amortizacije, sam pojam amortizacije te njen porezni i računovodstveni aspekt. Osim toga, na praktičnim primjerima će se prikazati metode obračuna amortizacije.

2.1. Pojam dugotrajne imovine

Imovina je resurs kojeg kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi kod poduzetnika. Po funkcionalnom i vremenskom kriteriju imovina društva se dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. Kratkotrajna imovina je oblik imovine poduzeća s rokom realizacije do godine dana. Dugotrajna imovina je imovina koja nije namijenjena prodaji već korištenju u poslovnom procesu. Novac od dugotrajne imovine se očekuje da će se realizirati u razdoblju dužem od godine dana. Dugotrajna imovina se ne troši jednokratno u poslovnom ciklusu već se nepromijenjena unosi u više proizvodnih ciklusa te svoju vrijednost postupno prenosi na nove učinke. Dugotrajna imovina zbog specifičnosti trošenja podliježe obračunu amortizacije. Dugotrajna imovina se može podijeliti na dugotrajnu materijalnu imovinu i dugotrajnu nematerijalnu imovinu.¹

2.1.1. Dugotrajna materijalna imovina

Dugotrajna materijalna imovina je imovina u materijalnom obliku koja zadržava isti pojavni oblik duže od godine dana ili neće biti utrošena u jednom proizvodnom ciklusu.

Dugotrajna materijalna imovina je imovina²:

- a) koju poduzetnik posjeduje za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe,
- b) koja se očekuje koristiti duže od jednog razdoblja i
- c) ona imovina koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti društva.

¹ Dražić-Lutitsky I. et al (2010): Računovodstvo, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str. 203

² HSFI 6: Dugotrajna materijalna imovina, točka 6.3.

Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća: zemljište, građevinske objekte, postrojenja i opremu, alate, pogonski inventar, namještaj i transportna sredstva, dugotrajnu biološku imovinu, predujmove za dugotrajnu materijalnu imovinu i ostala dugotrajna materijalna imovina.³

Trošak nabave dugotrajne materijalne imovine treba priznati kao imovinu ako:⁴

- a) je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritijecati poduzetniku i
- b) trošak imovine se može pouzdano izmjeriti.

Dugotrajna materijalna imovina početno se mjeri po trošku nabave koji uključuje:⁵

- a) kupovnu cijenu, uključujući uvozne pristojbe i nepovratne poreze nakon odbitka trgovačkih popusta i rabata,
- b) sve troškove koji se izravno mogu pripisati dovođenju imovine na mjesto i u radno stanje za namjeravanu upotrebu,
- c) početno procijenjene troškove demontaže, uklanjanja imovine i obnavljanja mjesta na kojem je imovina smještena.

2.1.2. Dugotrajna nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina podrazumijeva imovinu u neopipljivom i nefizičkom obliku. Prema MRS 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja od dugotrajne nematerijalne imovine navedene su pozicije goodwill i ostala nematerijalna imovina. Pod ostalu dugotrajnu nematerijalnu imovinu spadaju izdaci za razvoj, zaštitni znakovi, patenti, licence, koncesije, računalni programi, franšize i ostala prava, prava na tuđim sredstvima, predujmovi za stjecanje nematerijalne imovine i slični specifični oblici nematerijalne imovine.⁶

Prema HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina definira dugotrajnu nematerijalnu imovinu na sličan način kao MRS i MSFI.

³ HSFI 6: Dugotrajna materijalna imovina, točka 6.4.

⁴ HSFI 6: Dugotrajna materijalna imovina, točka 6.18.

⁵ HSFI 6: Dugotrajna materijalna imovina, točka 6.19.

⁶ Narodne novine (2013): Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 73/13.

Nematerijalnu imovinu se treba priznati samo ako⁷:

- a) je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini pritijecati poduzetniku,
- b) trošak nabave te imovine se može pouzdano izmjeriti.

U svojoj računovodstvenoj politici poduzetnik prilikom mjerenja dugotrajne nematerijalne imovine treba izabrati ili troškovni model ili revalorizacijski model. Ako se nematerijalna imovina obračunava primjenom revalorizacijskog modela, sva ostala nematerijalna imovina iz iste skupine mora se obračunavati korištenjem istog modela, osim u slučaju ako za navedenu imovinu ne postoji aktivno tržište.⁸

Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom trajanja se amortizira. Amortizacijski iznos neke nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom trajanja treba se sustavno rasporediti tijekom procijenjenog vijeka uporabe.⁹

Nematerijalna imovina s neodređenim vijekom uporabe ne amortizira se. U tom slučaju poduzetnik testira nematerijalnu imovinu s neodređenim vijekom uporabe za umanjnje uspoređujući iznos imovine koji se može nadoknaditi s knjigovodstvenom vrijednošću imovine:¹⁰

- a) godišnje i
- b) kad god postoji naznaka da se nematerijalna imovina može umanjiti.

2.2. Pojam amortizacije

Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina upotrebom u poslovnom procesu postupno se troše i tako prenose dio svoje vrijednosti na učinke. Amortizacija predstavlja postupno trošenje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, ali i postupnu nadoknadu utrošenog dijela imovine kroz prodaju i naplatu prodanih proizvoda u čijoj vrijednosti je uračunat i trošak amortizacije.¹¹

⁷ HSFI 5: Dugotrajna nematerijalna imovina, točka 5.5.

⁸ HSFI 5: Dugotrajna nematerijalna imovina, točka 5.17.

⁹ HSFI 5: Dugotrajna nematerijalna imovina, točka 5.29.

¹⁰ HSFI 5: Dugotrajna nematerijalna imovina, točka 5.33.

¹¹ Dražić-Lutilsky I. et al (2010): Računovodstvo, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str. 243.

Standard koji definira amortizaciju dugotrajne materijalne imovine za velike poduzetnike je MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, a za mikro, male i srednje poduzetnike je HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina. Kod dugotrajne nematerijalne imovine standard koji primjenjuju veliki poduzetnici je MRS 38 – Nematerijalna imovina, a mikro, mali i srednji poduzetnici primjenjuju HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina.

Amortizacija se obračunava zbog fizičkog i ekonomskog zastarijevanja imovine. Svako poduzeće ima obvezu kroz razdoblje korisnog vijeka uporabe dugotrajne imovine obračunavati amortizaciju.

Da bi sredstvo dugotrajne imovine moglo biti amortizirano, ono treba udovoljiti sljedećim uvjetima:

- vijek trajanja mora biti ograničen;
- očekuje se da će se sredstvo dugotrajne imovine koristiti dulje od jednog obračunskog razdoblja;
- pojedinačna nabavna vrijednost takvog sredstva je veća od 3.500 kn;
- sredstvo dugotrajne imovine je namijenjeno za korištenje u proizvodnji ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe.

Nekim predmetima dugotrajne imovine se vrijednost kroz vrijeme ne smanjuje ili imaju neograničen vijek pa se na njih ne obračunava amortizacija. U takvu vrstu imovine spadaju:¹²

- zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva,
- financijska imovina,
- spomenici kulture,
- umjetnička djela te
- imovina koja se prema HSFI 8 i MSFI 5 drži za prodaju i imovina na kojoj je prekinuto poslovanje.

U računovodstvenoj praksi osnovica za obračun amortizacije sredstva u njegovom vijeku uporabe jednaka je trošku nabave, odnosno nabavna vrijednost. Ako se dugotrajna imovina stječe kupnjom, tada se trošak nabave dugotrajne imovine sastoji od kupovne

¹² Belak, V. (2009): Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, Belak Excellens d.o.o., Zagreb, str. 75.

cijene, uvoznih pristojbi, nepovratnih poreza i svih drugih troškova koji se mogu pripisati dovođenju sredstva u radno stanje za namjeravanu uporabu.¹³

Dugotrajna imovina osim kupnjom može biti i proizvedena u trgovačkom društvu te je u tom slučaju trošak nabave jednak trošku proizvodnje. Ako je dugotrajna imovina dobivena kao dar, tada je osnovica za obračun amortizacije procijenjena vrijednost. Ako je pak došlo do revalorizacije dugotrajne imovine, tada je osnovica za obračun amortizacije također procijenjena tržišna vrijednost.

Amortizacija je specifičan trošak koji se određuje temeljem različitih računovodstvenih metoda obračuna i ne uzrokuje odljev novčanih sredstava. Svaki poduzetnik mora izabrati metodu obračuna koja će najobjektivnije teretiti troškove društva u razdoblju u kojem se dugotrajna imovina amortizira.

2.3. Porezni aspekt amortizacije

Amortizacija je sa poreznog aspekta regulirana Zakonom o porezu na dobit, člankom 12. Prema poreznim propisima amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine može se priznati kao rashod u iznosu obračunatom na trošak nabave po linearnoj metodi i primjenom dopuštenih godišnjih amortizacijskih stopa.¹⁴

U tablici 1 prikazane su godišnje amortizacijske stope prema Zakonu o porezu na dobit.

¹³ Gulin, D. i et al. (2006.): Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 342.

¹⁴ Narodne novine (2014): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 143., Članak 12., Stavak 1

Tablica 1: Godišnje amortizacijske stope prema Zakonu o porezu na dobit

Redni broj	Vrsta dugotrajne imovine	Vijek uporabe	Godišnja amortizacijska stopa
1.	Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	20 godina	5%
2.	Osnovno stado, osobni automobili	5 godina	20%
3.	Nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju	4 godine	25%
4.	Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za rač. mreže	2 godine	50%
5.	Ostala nespomenuta imovina	10 godina	10%

Izvor: Narodne novine, Zakon o porezu na dobit, broj 143., članak 12., stavak 5.

Navedene godišnje amortizacijske stope mogu se podvostručiti te je to maksimalno dopušten iznos koji se priznaje kao porezno priznati trošak. Ukoliko poduzeće primjenjuje stope koje su više od udvostručenih stopa, iznos koji prelazi udvostručene stope je porezno nepriznat trošak te on povećava poreznu osnovicu u godišnjoj prijavi poreza na dobit. Osim toga, poduzeće može primjenjivati i niže stope od porezno dopustivih godišnjih stopa te je taj trošak potpuno porezno priznati trošak.

Trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod od prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu. Trošak amortizacije za prodanu, darovanu, na drugi način otuđenu ili uništenu dugotrajnu imovinu priznaje se u porezni rashod do kraja mjeseca u kojem je dugotrajna imovina bila u upotrebi. Neamortizirani trošak nabave dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod u poreznom razdoblju u kojemu je dugotrajna imovina prodana, darovana, na drugi način otuđena ili uništena.¹⁵

Amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz priznaje se do 400.000,00 kuna troška nabave po jednom sredstvu. Pod drugim sredstvima smatraju se

¹⁵ Narodne novine (2014): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 143., Članak 12., Stavak 9

plovila, jahte, zrakoplovi i slično.¹⁶ Ako trošak nabave sredstava za osobni prijevoz prelazi svotu od 400.000,00 kuna, trošak amortizacije obračunan do te svote porezno je priznat u visini 70 % troška dok je ostatak amortizacije koja je obračunana na svotu iznad 400.000,00 kuna u cijelosti porezno nepriznat. Navedeno se ne primjenjuje ako se sredstvom koristi isključivo za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

Poreznom obvezniku koji u dugotrajnoj imovini ima evidentirana plovila, zrakoplove, apartmane i kuće za odmor priznaje se kao rashod amortizacija takve imovine pod uvjetima¹⁷:

1. da je porezni obveznik registriran za djelatnost iznajmljivanja i prijevoza plovilima i zrakoplovima, odnosno za djelatnost iznajmljivanja apartmana i kuće za odmor,
2. da po osnovi korištenja plovila i zrakoplova ostvaruje u poreznom razdoblju prihod najmanje u visini od 7% nabavne vrijednosti takve imovine, i
3. da po osnovi korištenja apartmana i kuće za odmor ostvaruje u poreznom razdoblju prihod najmanje u visini od 5% nabavne vrijednosti takve imovine.

2.4. Računovodstveni aspekt amortizacije

Prilikom obračuna amortizacije osim poreznih propisa potrebno je voditi računa i o računovodstvenim propisima.

Uvjeti priznavanja i mjerenja imovine odnosno obračuna amortizacije uređuje nekoliko računovodstvenih standarda, ovisno o vrsti imovine koja podliježe amortizaciji. Za obveznike HSFI-ja osnovni standardi koji uređuju obračun amortizaciju su sljedeći¹⁸.

- HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji
- HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina
- HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina
- HSFI 7 – Ulaganja u nekretnine.

¹⁶ Narodne novine (2014): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 143., Članak 12., Stavak 13

¹⁷ Narodne novine (2014): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 143., Članak 12., Stavak 16

¹⁸ Petarčić I., (2017): II. Godišnji obračun amortizacije za 2016., RRIF, br. 1/17., Zagreb, str 117.

Obveznici MSFI-ja prilikom obračuna amortizacije moraju ispuniti zahtjeve sljedećih standarda:

- MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema
- MRS 38 – Nematerijalna imovina
- MRS 17 – Najmovi
- MRS 40 – Ulaganja u nekretnine.

U određenim situacijama dolazi do nepodudaranja poreznih i računovodstvenih propisa kao primjer navest će se početak priznavanja amortizacije. Kada je riječ o dugotrajnoj materijalnoj imovini standardi MRS 16 i HSFI 6 nalažu da amortizacija imovine započinje kad je imovina spremna za uporabu odnosno kad se nalazi na lokaciji i u uvjetima potrebnima za korištenje koje je namijenila uprava. Amortizacija nematerijalne imovine, prema MRS 38 i HSFI 5, treba započeti kada je imovina raspoloživa za upotrebu odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju potrebnom za funkcioniranje te imovine u skladu s namjerama menadžmenta.

S druge strane, porezni propisi nalažu da se trošak amortizacije dugotrajne imovine priznaje u porezni rashod od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovine stavljena u upotrebu. Stoga društvo u prvoj godini korištenja imovinom može imati razliku između amortizacije za računovodstvene potrebe i amortizacije za porezne potrebe.

Računovodstvo ponekad nije upoznato kada je tijekom nabave ili investicije dovršen odnosno kada je imovina stavljena u uporabu, stoga se preporučuje o tome sastaviti odluku ili zapisnik.¹⁹

U računovodstvenoj evidenciji iznos amortizacije tereti troškove razdoblja, a protustavka je korektivni konto akumulirane amortizacije. Na kontu dugotrajne imovine knjiži se ukupna vrijednost sredstva dugotrajne imovine. Godišnjim obračunom amortizacije prema propisanim stopama knjižimo amortizaciju na korektivni konto akumulirane amortizacije te zbrajanjem ta dva konta dobijemo neto knjigovodstvenu vrijednost sredstva.

¹⁹ Petarčić I., (2017): II. Godišnji obračun amortizacije za 2016., RRIF, br. 1/17., Zagreb, str 121.

Primjer 1 – Knjiženje amortizacije

0310 – Uredska oprema	0391 – Ak. amortizacija opreme
S° 50.000	12.500 (1)
430 – Trošak amortizacije	
(1) 12.500	

U navedenom primjeru nabavljena je uredska oprema u vrijednosti 50.000 kuna te je u prvoj godini amortizirana redovnom godišnjom stopom od 25% pa je trošak amortizacije 12.500 kuna. Iz toga proizlazi da je neto knjigovodstvena vrijednost uredske opreme 37.500 kuna.

U nastavku biti će prikazan primjer knjiženja amortizacije osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz kao specifičnosti kod knjiženja amortizacije jer prema članak 12. stavak 13. Zakona o porezu na dobit ne priznaje se amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz za svotu troška nabave koja je veća od 400.000,00 kuna po jednom sredstvu.

Primjer 2 - Amortizacija osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz

03200 – Osobni automobil	4320 -70% amortizacije osob. aut.
S° 800.000	(1) 56.000
4321 -30% amortizacije osob. aut.	4322 -Dio amortizacije osob. aut. i dr. sred. prijevoza u vrijednosti iznad 400.000,00 kn
(1) 24.000	(1) 80.000

0392 – Ak.am osobnog automobila

	160.000 (1)

U navedenom primjeru nabavljen je osobni automobil nabavne vrijednosti 800.000 kuna te je procijenjeni vijek uporabe 5 godina, a godišnja amortizacijska stopa 20%. Amortizacija je obračunata na sljedeći način:

- Amortizacija za dio do 400.000 kuna iznosi 80.000 ($400.000 \times 20\%$)
- Amortizacija za dio iznad 400.000 kuna iznosi 80.000 ($400.000 \times 20\%$)

Trošak amortizacije osobnog automobila za dio do 400.000 kuna nije u cijelosti porezno priznat već je 70% priznat, a 30% nepriznat trošak. U navedenom primjeru od ukupnog troška amortizacije za dio do 400.000 kuna koji iznosi 80.000 kuna porezno je priznato 56.000 kuna ($80.000 \times 0,7$) i knjiži se na konto 4320, a 24.000 kuna ($80.000 \times 0,3$) je porezno nepriznato i knjiži se na konto 4321.

Trošak amortizacije osobnog automobila u vrijednosti iznad 400.000 kuna koji iznosi 80.000 kuna u cijelosti je porezno nepriznat i knjiži se na konto 4322.

Ukupno obračunati iznos amortizacije je 160.000 kuna i on se knjiži na konto 0392 - akumulirana amortizacija osobnog automobila.

2.5. Metode obračuna amortizacije

Za obračun amortizacije prema HSFI 6 i MRS 16 dopuštene su tri metode obračuna amortizacije:

- a) linearna metoda,
- b) metoda opadajućeg salda (degresivna) i
- c) metoda amortizacije po jedinici proizvoda (funkcionalna)

Izbor metode amortizacije treba odražavati okvir očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi imovine od strane društva, a metodu amortizacije prema zahtjevima standarda treba preispitati barem na kraju svakoga izvještajnog razdoblja.²⁰

U nastavku će se detaljnije obraditi navedene metode amortizacije.

2.5.1. Linearna metoda

Linearnom metodom amortizacija se obračunava u jednakim iznosima tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja. Iznosi amortizacije su isti za svaku godinu procijenjenog vijeka upotrebe sredstva. Primjenom ove metode trošak amortizacije se utvrđuje na sljedeći način:

Godišnja stopa amortizacije = 100 % / vijek upotrebe sredstva

Godišnji iznos amortizacije = osnovica za amortizaciju x godišnja stopa amortizacije

Ukoliko je sredstvo stavljeno u uporabu ili je otuđeno tijekom godine, za njega se mora izračunati ispod godišnji iznos amortizacije za tu godinu. Ispod godišnji iznos amortizacije se računa na sljedeći način:

Amortizacija ispod godišnjeg razdoblja = godišnja svota amortizacije / 12 * broj mjeseci korištenja sredstva.

U nastavku će biti prikazan obračun amortizacije prema linearnoj metodi na primjeru stroja.

Trgovačko društvo je nabavilo stroj nabavne vrijednosti 1.000.000 kn te je njegov vijek uporabe 4 godine iz čega proizlazi da je godišnja stopa amortizacije 25%, a godišnji iznos amortizacije 250.000 kuna.

U tablici 2 prikazan je obračun amortizacije kroz 4 godine uporabe stroja. Iz tablice je vidljivo da je iznos amortizacije isti kroz sve godine te da je na kraju 4 godine neto knjigovodstvena vrijednost stroja jednaka 0.

²⁰ Petarčić I., (2017): II. Godišnji obračun amortizacije za 2016., RRIF, br. 1/17., Zagreb, str 122.

Tablica 2 : Linearna metoda obračuna amortizacije

Godina	Godišnja stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Akumulirana amortizacija	Neto knjigovodstvena vrijednost
0	-	-	0	1.000.000
1	25%	250.000	250.000	750.000
2	25%	250.000	500.000	500.000
3	25%	250.000	750.000	250.000
4	25%	250.000	1.000.000	0
Ukupno		1.000.000		

Izvor: rad autorice

2.5.2. Degresivna metoda

Degresivna metoda obračuna amortizacije polazi od pretpostavke da se imovina više troši u prvim godinama upotrebe pa su u tim godinama veći iznosi amortizacije nego u kasnijima. Učinak primjene degresivnih metoda jest taj što se već u tijeku prve polovice korisnog vijeka trajanja otpiše najveći dio troškova nabave imovine. Prilikom obračuna amortizacije potrebno je odrediti korisni vijek upotrebe u okviru kojeg se utvrđuju amortizacijske stope, odnosno iznos amortizacije za svaku godinu vijeka upotrebe. U zadnjoj godini vijeka upotrebe intenzitet korištenja sredstva je najniži pa je prema tome i iznos amortizacije najniži.

Temelj degresivne metode je pretpostavka da sredstva u svom korisnom vijeku najviše pridonose stvaranju prihoda u početnim godinama, dok u godinama poslije, zbog svoje istrošenosti, ne mogu pridonositi istim kapacitetom kao i u početnim.

Degresivna se metoda može računati na dva načina: primjenom aritmetičkog oblika ili geometrijskog oblika opadajućeg salda. Razlika između te dvije metode je u tome što kod prve svota amortizacije pada jednako svake godine i pritom jednako pada i stopa amortizacije, dok je kod druge stopa otpisa jednaka, ali zato se svake godine sadašnja vrijednost smanjuje za do tada obračunanu amortizaciju.²¹

²¹ Petarčić I., (2017): II. Godišnji obračun amortizacije za 2016., RRIF, br. 1/17., Zagreb, str 122.

Kod aritmetičkog oblika degresivne metode za izračun se koristi sljedeća formula s tim da je v = vijek trajanja imovine, n = godina za koju se obračunava amortizacija:

Amortizacijska stopa:
$$\frac{v-(n-1)}{v(v+1)/2}$$

U nastavku će biti prikazan obračun amortizacije aritmetičkim oblikom degresivne metode iz razloga što metoda geometrijskog oblika opadajućeg salda nije praktična za primjenu pa se u praksi vrlo rijetko koristi. Kao primjer biti će korišten stroj iz prethodnog primjera da bi se mogle usporediti vrijednosti različitih metoda obračuna amortizacije.

Trgovačko društvo nabavilo je stroj nabavne vrijednosti 1.000.000 kn te je njegov vijek uporabe 4 godine. Koristeći formulu za amortizacijsku stopu kod aritmetičkog oblika degresivne metode dobit ćemo sljedeće stope:

- 1. godina - 40%
- 2. godina - 30%
- 3. godina - 20%
- 4. godina - 10%

U tablici 3 prikazan je obračun amortizacije aritmetičkog oblika degresivne metode kroz vijek uporabe. Kao što je vidljivo iz tablice godišnja stopa amortizacije je pala sa 40% u prvoj godini na 10% u četvrtoj što predstavlja razliku od 30%. Također se i godišnji iznos amortizacije smanjivao u svakoj godini za 100.000 kuna.

Tablica 3 : Obračun amortizacije aritmetičkog oblika degresivne metode

Godina	Godišnja stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Akumulirana amortizacija	Neto knjigovodstvena vrijednost
0	-	-	0	1.000.000
1	40%	400.000	400.000	600.000
2	30%	300.000	700.000	300.000
3	20%	200.000	900.000	100.000
4	10%	100.000	1.000.000	0
Ukupno		1.000.000		

Izvor: rad autorice

2.5.3. Funkcionalna metoda

Funkcionalna metoda amortizacije specifična je metoda amortizacije pri utvrđivanju iznosa amortizacije. Kod funkcionalne metode ne procjenjuje se vijek upotrebe sredstva, već se procjenjuje količina učinaka koja se planira ostvariti tim sredstvom u njegovom amortizacijskom vijeku, pa time i trošak amortizacije postaje varijabilni trošak. Primjenjuje se u slučajevima kada je vijek upotrebe sredstva povezan s količinom učinaka.²²

Razlikuju se dva oblika funkcionalne metode amortizacije: metoda prema broju sati i metoda prema broju proizvedenih proizvoda (usluga).

Obračun amortizacije primjenom funkcionalne metode izračunava se na sljedeći način:

Amortizacija po učinku = osnovica za amortizaciju / procijenjena količina učinaka u vijeku upotrebe sredstva

Iznos amortizacije u razdoblju = realizirana količina učinaka u razdoblju x amortizacija po učinku

Svaka od navedenih metoda različito utječe na stvaranje troškova amortizacije u korisnom vijeku proizvoda. Iz prethodnih tablica je vidljivo da bez obzira na odabir metode ne može se utjecati na rezultat poslovanja u dugom roku. U skladu sa stavkom 1. članka 12. Zakona o porezu na dobit propisano je da se pri obračunu amortizacije primjenjuje linearna metoda. Prema tome, za porezne svrhe priznaje se samo trošak amortizacije obračunan linearnom metodom, dok se računovodstveno priznaje i trošak amortizacije obračunan po linearnoj, degresivnoj i funkcionalnoj metodi.

²² Skenderović, Lj., Hopp, S.: „Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo produkt d.o.o., stručni rad, str.94.

3. UTJECAJ AMORTIZACIJE NA FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE I FINANCIJSKE POKAZATELJE

Osnovni zadatak financijskih izvještaja je svim zainteresiranim korisnicima pružiti istinit i fer prikaz imovine, kapitala i obaveza, te prihoda i rashoda. Problem financijskih izvještaja je statičnost stoga računovodstvene informacije iz financijskih izvještaja nisu dostatne za kvalitetno upravljanje i odlučivanje. Osim toga problem se javlja i zbog računovodstvenih politika koje primjenjuju poduzeća prilikom sastavljanja temeljnih financijskih izvještaja. U okviru računovodstvenih propisa poduzećima je dana mogućnost izbora onih računovodstvenih politika za koje menadžment procjenjuje da će istinito i fer prikazati vrijednost imovine, obaveza, kapitala, te prihoda i rashoda. Međutim različite računovodstvene politike, različito utječu na poslovni rezultat poduzeća te je stoga to područje pogodno za „kreativno“ računovodstvo. S ciljem što boljeg informiranja korisnika, kreirani su financijski pokazatelji poduzeća.

U ovom poglavlju biti će definirani temeljni financijski izvještaji i financijski pokazatelji te utjecaj amortizacije na iste.

3.1. Općenito o temeljnim financijskim izvještajima

Poduzetnik i pravne i fizičke osobe prema Zakonu o računovodstvu dužni su sastavljati godišnje financijske izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan Zakonom o računovodstvu i na temelju njega donesenim propisima.

Godišnje financijske izvještaje čine:

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijske izvještaje.²³

²³ Narodne novine (2016): Zakon računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 120, članak 19, stavak 1

Financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koje su potrebne korisnicima pri donošenju ekonomskih odluka, jer oni uglavnom daju sliku financijskih učinka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije. Financijski izvještaji uobičajeno se sastavljaju uz pretpostavku da poduzeće vremenski neograničeno posluje te da će poslovati i u doglednoj budućnosti.²⁴

Svi financijski izvještaji su međusobno povezani. Neki imaju dinamički karakter jer pokazuju promjene ekonomskih kategorija u određenom trenutku, a neki su statičkog karaktera jer prikazuju situaciju u određenoj točki vremena. Godišnji financijski izvještaji moraju pružiti istinit i objektivni prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika.²⁵

Korisnici financijskih informacija koje se dobivaju analizom financijskih izvještaja tvrtke su dioničari, vjerovnici, potencijalni investitori, financijski analitičari, brokeri, porezne vlasti, gospodarske (obrtničke) komore i udruge poslodavaca, sindikalne organizacije, vladina tijela i tijela organa lokalne uprave.²⁶

U nastavku radu naglasak će biti stavljen na bilancu i račun dobiti i gubitka kao dva najvažnija financijska izvještaja te utjecaj amortizacije na njih.

3.2. Utjecaj amortizacije na bilancu

Bilanca prikazuje financijski položaj poslovnog subjekta na određeni dan odnosno imovinu i izvore imovine. Sastavlja se godišnje, ali se može sastavljati i za kraći vremenski period. Bilanca se uvijek sastoji od aktive na lijevoj i pasive na desnoj strani. Pritom se aktiva odnosi na imovinu poduzeća odnosno kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu poduzeća dok pasiva prikazuje izvore iz kojih je ta imovina pribavljena, a koji mogu biti vlastiti i tuđi.

U Republici Hrvatskoj aktiva se razvrstava po načelu rastuće likvidnosti, a pasiva po načelu rastuće dospelosti. Osnovna karakteristika bilance je bilančna ravnoteža prema kojoj je vrijednost imovine jednaka vrijednosti kapitala i obaveza, odnosno aktiva je jednaka pasivi.

Budući da pruža informacije o financijskom položaju društva, predstavlja najvažniji financijski izvještaj

²⁴ Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split, str. 33

²⁵ Narodne novine (2016.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, br. 120, članak 15

²⁶ Vidučić, Lj. (2008.): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 375

Slika 1: Temeljne pozicije bilance

AKTIVA	PASIVA
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI	KAPITAL I REZERVE
KAPITAL	
DUGOTRAJNA IMOVINA	
Nematerijalna imovina	Temeljni (upisani) kapital
Materijalna imovina	Kapitalne rezerve
Dugotrajna financijska imovina	Rezerve iz dobiti
Potraživanja	Revalorizacijske rezerve
Odgodena porezna imovina	Zadržana dobit ili preneseni gubitak
KRATKOTRAJNA IMOVINA	Dobit ili gubitak poslovne godine
Zalihe	Manjinski interesi
Potraživanja	REZERVIRANJA
Kratkotrajna financijska imovina	DUGOROČNE OBVEZE
Novac u banci i blagajni	KRATKOROČNE OBVEZE
AVR	PVR
UKUPNO AKTIVA	UKUPNO PASIVA

Izvor: Bartulović, M. (2013). Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje. Split: Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 42.

Tri temeljna elementa bilance su kapital, obveze i imovina.

Kapital predstavlja vlastiti izvor imovine i formira se investiranjem vlasnika prilikom osnivanja poslovnog subjekta ili prilikom povećanja kapitala. Osim toga, kapital se može povećati i zadržavanjem dobiti.

Obaveze predstavljaju tuđe izvore financiranja na koje poduzeće treba plaćati kamatu.

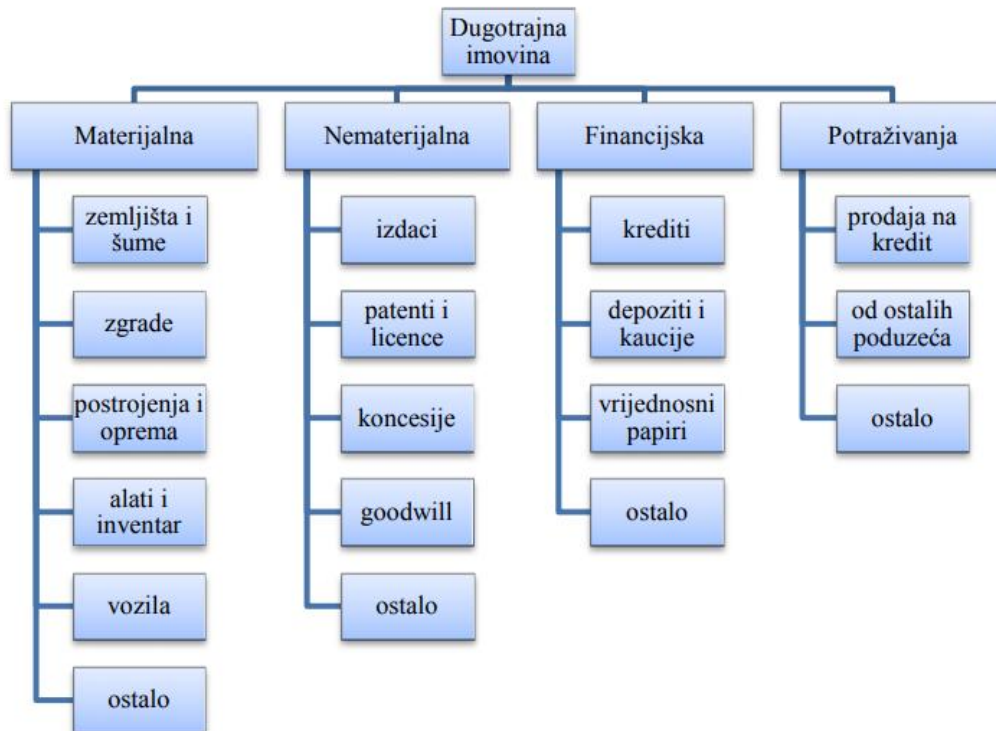
Imovina se odnosi na ekonomske resurse od kojih određeni poslovni subjekt može ostvariti koristi. Imovina je u bilanci podijeljena na dugotrajnu i kratkotrajnu. Detaljna podjela dugotrajne i kratkotrajne imovine prikazana je na slikama 2 i 3 u nastavku.

Slika 2: Podjela kratkotrajne imovine

Izvor: Žager, K., i Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia, str. 36

Slika 3: Podjela dugotrajne imovine

Izvor: Žager, K., i Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia, str. 37

Različite politike amortizacije imaju značajan utjecaj na bilancu. Amortizacija utječe i na pozicije aktive i na pozicije pasive.

U aktivi ima direktan utjecaj zbog neto vrijednosti dugotrajne imovine. Ukoliko je viša stopa amortizacije biti će veća vrijednost amortizacije te će neto vrijednost dugotrajne imovine biti manja. Samim time i vrijednost aktive biti će manja. Ukoliko je niža stopa amortizacije biti će niža vrijednost amortizacije te će neto vrijednost dugotrajne imovine i aktive biti viša.

Sa druge strane u pasivi također dolazi do promjene. Trošak amortizacije utječe na rezultat poslovne godine tako da ako je trošak amortizacije veći, tada je rezultat poslovne godine manji i obratno. Rezultat poslovne godine dovodi do promjena kapitala, a samim time i vrijednosti pasive.

Generalno gledano, povećanjem stope amortizacije, utječemo na smanjenje vrijednosti dugotrajne imovine te na smanjenje rezultata poslovne godine. Sa druge strane, smanjenjem amortizacije, utječemo na povećanje vrijednosti dugotrajne imovine te na povećanje rezultata poslovne godine.

3.3. Utjecaj amortizacije na račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode te financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju. Temeljna razlika između bilance i računa dobiti i gubitka sastoji se u tome što bilanca prikazuje stanje imovine i njenih izvora na određeni dan, dok račun dobitka i gubitka prikazuje financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju.²⁷

Račun dobiti i gubitka sastavlja se u skladu s novim Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja i na obrascu koji je jedinstven za sve poduzetnike – mikro, male, srednje i velike.

Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode te njihova razlika predstavlja financijski rezultat odnosno dobit ili gubitak.

²⁷ Belak, V: (2006.): Profesionalno računovodstvo, Zgombić i Partneri, Zagreb, str. 58

Prihodi su povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanje glavnice, ali ne od uplata od strane vlasnika. Nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza. Po novom računu dobiti i gubitka prihodi se dijele u dvije osnovne skupine: poslovne prihode i financijske prihode.

Pozicija „Izvanredni – ostali prihodi“ je ukinuta. Pozicija „Udio u dobitku od pridruženih poduzetnika“ iz „starog“ računa dobiti i gubitka zamijenjena je novim pozicijama, i to:

- a) Udio u dobitku od društava povezanih sudjelujućim interesom i
- b) Udio u dobitku od zajedničkih pothvata.

Do ove je promjene došlo zbog novog Zakona o računovodstvu koji je sada usklađen s pravnim aktima EU.²⁸

Slika 4: Struktura ukupnih prihoda u novom RDG-u

OZNAKA POZICIJE	NAZIV POZICIJE
I	POSLOVNI PRIHODI
III	FINANCIJSKI PRIHODI
V	UDIO U DOBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VII	UDIO U DOBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
IX	UKUPNI PRIHODI (I+III+V+VII)

Izvor: Jurić, Đ., (2017): Sastavljanje računa dobitka i gubitka za 2016. godinu, RRIF, br. 2/17., Zagreb

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava što ima za posljedicu smanjenja glavnice, ali ne one u svezi s raspodjelom glavnice vlasnicima. Nastaju kao posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza. Po novom računu dobiti i gubitka rashodi se kao i prihodi dijele na poslovne rashode i financijske rashode.

²⁸Jurić, Đ., (2017): Sastavljanje računa dobitka i gubitka za 2016. godinu, RRIF, br. 2/17., Zagreb

Pozicija „Izvanredni – ostali rashodi“ je ukinuta. Pozicija „Udio u gubitku od pridruženih poduzetnika“ iz „starog“ računa dobiti i gubitka zamijenjene su s novim pozicijama, i to:

a) Udio u gubitku od društava povezanih sudjelujućim interesom i

b) Udio u gubitku od zajedničkih pothvata.

Slika 5: Struktura ukupnih rashoda u novom RDG-u

OZNAKA POZICIJE	NAZIV POZICIJE
II	POSLOVNI RASHODI
IV	FINANCIJSKI RASHODI
VI	UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VIII	UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
X	UKUPNI RASHODI (II+IV+VI+VIII)

Izvor: Jurić, Đ., (2017): Sastavljanje računa dobitka i gubitka za 2016. godinu, RRIF, br. 2/17., Zagreb

S obzirom na to da je tema ovog rada amortizacija, u računu dobiti i gubitka bit ćemo usmjereni na poslovne rashode jer amortizacija je rashod koji nastaje kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Utjecaj visine amortizacije u računu dobiti i gubitka odražavat će se upravo kroz smanjenje ili povećanje poslovnih rashoda, a samim time i na poslovni rezultat poduzeća.

Viši iznosi amortizacije utječu na povećanje poslovnih rashoda, a time izravno na smanjenje rezultata poduzeća. Rezultat poduzeća utječe na visinu poreza na dobit tako da se porez na dobit povećava smanjenjem troška amortizacije i obratno.

Ukoliko poduzeće u svojoj imovini ima velike vrijednosti dugotrajne imovine, tada može izborom amortizacije značajno utjecati na poslovne rashode i rezultat poduzeća, a samim time i na visinu poreza na dobit. Što je veća vrijednost dugotrajne imovine to su veće razlike prilikom primjene različitih politika amortizacije. Međutim razlike koje se javljaju imaju kratkoročan utjecaj na rezultat poduzeća jer kumulativno gledano iznos amortizacije je isti pa dugoročno taj utjecaj ne postoji, već se dobit seli iz jednog razdoblja u drugo.

3.4. Općenito o financijskim pokazateljima

Pokazatelj je racionalan broj u kojem se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji se formiraju kako bi se poduzeću dala što bolja financijska podloga za donošenje određenih financijskih odluka. Zavisno od toga kakva se odluka želi donijeti, naglašava se važnost pojedine grupe pokazatelja.

Ako je temelj za izračun financijskih pokazatelja račun dobitka i gubitka, tada se dobivaju informacije o poslovanju u tijeku određenog razdoblja, dok se izračunom financijskih pokazatelja na temelju bilance dobivaju informacije koje pokazuju poslovanje u određenom trenutku.

Analiza poslovanja s pomoću pokazatelja daje nam informaciju o dva temeljna kriterija bez kojih opstanak poduzeća dolazi u pitanje, a to su: ²⁹

- Sigurnost poslovanja koju ocjenjujemo izračunavajući pokazatelje likvidnosti, aktivnosti i zaduženosti
- Uspješnost poslovanja koja se mjeri pokazateljima ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja.

S obzirom na potrebe korisnika, pokazatelji financijske uspješnosti dijele se na sljedeće skupine:

- pokazatelji likvidnosti,
- pokazatelji zaduženosti,
- pokazatelji aktivnosti,
- pokazatelji ekonomičnosti i
- pokazatelji profitabilnosti.

U nastavku rada detaljnije će se analizirati svih ključnih pokazatelja financijske uspješnosti.

²⁹ Očko, J., Švigir, A. (2009.): Kontroling-upravljanje iz backstagea, Altius savjetovanje d.o.o., Zagreb, str. 70.

3.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazateljima likvidnosti procjenjuje se sposobnost društva da podmiri dospjele kratkoročne obveze. Pokazatelji likvidnosti izračunavaju se na temelju podataka iz bilance.

Najvažniji pokazatelji likvidnosti su:

1. Koeficijent tekuće likvidnosti,
2. Koeficijent ubrzane likvidnosti,
3. Koeficijent trenutne likvidnosti i
4. Koeficijent financijske stabilnosti.

U tablici 4. prikazani su pokazatelji likvidnost i te formule za njihov izračun.

Tablica 4: Pokazatelji likvidnosti i njihov izračun

Pokazatelj	Izračun
Koeficijent tekuće likvidnosti	$\frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$
Koeficijent ubrzane likvidnosti	$\frac{\text{Kratkotrajna imovina – zalihe}}{\text{Kratkoročne obveze}}$
Koeficijent trenutne likvidnosti	$\frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obveze}}$
Koeficijent financijske stabilnosti	$\frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital + dugoročne obveze}}$

Izvor: Izrada autora

Koeficijent tekuće likvidnosti mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze. Kratkotrajna imovina se definira kao zbroj stanja na računima novca i onih potraživanja, financijske imovine i ostale slične imovine i zaliha koji će se pretvoriti u novac u roku kraćem od godine dana. Kratkoročne obveze su sve one obveze koje se moraju podmiriti u roku kraćem od godine dana, najvećim dijelom obveze prema dobavljačima i kratkoročnim kreditorima. Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu bi trebao biti veći od 2, odnosno poduzeće mora imati barem dvostruko više kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obaveza. Ukoliko koeficijent tekuće likvidnosti iznosi između 1 i 2 likvidnost tvrtke je upitna.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje može li društvo podmiriti svoja dugovanja, odnosno kratkoročne obveze iz gotovine kojom raspolaže ili brzo unovčivih izvora. Iz tog razloga iz kratkotrajne imovine isključene su zalihe kao najnelikvidniji dio obrtnih sredstava. Sporija unovčivost zaliha u odnosu na ostatak kratkotrajne imovine sugerira njihovo isključivanje u izračunu pokazatelja likvidnosti, pogotovo kada se zalihe odnose na sirovine koje tek moraju proći kroz proces proizvodnje da bi se transformirale u gotovi proizvod koji će biti prodan na tržištu. Kontrolna mjera ovog pokazatelja je 1 što bi značilo da poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost trebalo imati brzo unovčive imovine koliko ima kratkoročnih obaveza. S druge strane, visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na potrebu unaprjeđenja upravljanja gotovinom radi smanjenja viška gotovine.

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutno podmirenje obaveza. Ovaj koeficijent predstavlja odnos najlikvidnije imovine odnosno novca i kratkoročnih obaveza. Ako je izračunati pokazatelj 1, znači kako su raspoloživa novčana sredstva dostatna za podmirenje kratkoročnih obaveza.

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj po definiciji, mora biti manji od 1 jer ako je manji od 1 znači da se iz dijela dugoročnih izvora financira kratkotrajna imovina. Ako je veći od 1 znači da se dugotrajna imovina financira iz kratkoročnih obaveza.

Od navedenih pokazatelja likvidnosti različite metode amortizacije imaju utjecaj na sve pokazatelje. Kod koeficijenta tekuće likvidnosti, koeficijenta ubrzane likvidnosti i koeficijenta trenutne likvidnosti dolazi do promjene primjenom različitih metoda amortizacije zato što formula za izračun obuhvaća pozicije kratkoročne obveze koje se mijenjaju primjenom

različitih metoda. Do promjene dolazi jer različiti trošak amortizacije povećava ili smanjuje dobit poduzeća pa time i kratkoročnu obvezu poreza na dobit. Koeficijent financijske stabilnosti obuhvaća kategorije dugotrajne imovine, kapitala i kratkoročnih obveza na koje utječe amortizacija pa primjenom različitih metoda amortizacije dolazi do promjene vrijednosti koeficijenta.

3.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju korištenje tuđim sredstvima za financiranje. Oni su odraz strukture pasive i pokazuju koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala (glavnice) te koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala (obveza). Pomoću tih pokazatelja moguće je utvrditi odnos tuđeg i vlastitog kapitala.

Najvažniji pokazatelji zaduženosti su:

1. Koeficijent zaduženosti,
2. Koeficijent vlastitog financiranja,
3. Odnos duga i glavnice,
4. Stupanj pokrića I,
5. Stupanj pokrića II,
6. Pokriće troškova kamata i
7. Faktor zaduženosti.

U tablici 5 prikazani su pokazatelji zaduženosti te formule za njihov izračun.

Tablica 5: Pokazatelji zaduženosti i njihov izračun

Pokazatelj	Izračun
Koeficijent zaduženosti	$\frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}}$
Koeficijent vlastitog financiranja	$\frac{\text{Glavnica}}{\text{Ukupna imovina}}$
Odnos duga i glavnice	$\frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}}$
Stupanj pokrića I	$\frac{\text{Vlastiti kapital} \times 100}{\text{Dugotrajna imovina}}$
Stupanj pokrića II	$\frac{(\text{Vlastiti kapital} + \text{Dugoročne obveze}) \times 100}{\text{Dugotrajna imovina}}$
Pokriće troškova kamata	$\frac{\text{Dobit prije poreza i kamata}}{\text{Kamate}}$
Faktor zaduženosti	$\frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Zadržana dobit} + \text{Amortizacija}}$

Izvor: izrada autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko je ukupne imovine financirano iz tuđih izvora financiranja, a prihvatljiv je do 50% što bi značilo da je ukupna imovina 50% financirana tuđim, a 50% vlastitim izvorima financiranja. Visoka vrijednost pokazatelja zaduženosti ukazuje na rizičnu tvrtku koja mora plaćati visoke troškove kamata.

Koeficijent vlastitog financiranja daje informaciju u kojoj se mjeri poduzeće financira iz vlastitih izvora. Položaj društva je bolji ako se vlastitim sredstvima financira veći dio ukupne imovine. Ovaj pokazatelj je inverzni oblik koeficijenta zaduženosti. Vrijednost koeficijenta vlastitog financiranja trebala bi biti veća od 50 % dok koeficijent zaduženosti bi trebao biti manji od 50%.

Odnos duga i glavnice daje informaciju o iznosu ukupnih obveza u odnosu na jedinicu kapitala poduzeća, odnosno o odnosu tuđih i vlastitih izvora financiranja. Visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na moguće poteškoće pri vraćanju posuđenih sredstava i plaćanju kamata.

Stupanj pokrića I pokazuje nam u kojem omjeru financiramo dugotrajnu imovinu vlastitim kapitalom te ovaj pokazatelj predstavlja zlatno bilančno pravilo.

Stupanj pokrića II pokazuje nam u kojem omjeru kapital i dugoročne obveze financiraju dugotrajnu imovinu te ovaj pokazatelj predstavlja zlatno bankarsko pravilo. Ako pokazatelj stupanj pokrića II ima vrijednost veću od 1 znači da je dio dugoročnih izvora iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. Stopa pokrića I i II mogu se ubrojiti u pokazatelje likvidnosti i u pokazatelje zaduženosti.

U pokazatelje zaduženosti spadaju također i pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti koji ukazuju na dinamičku zaduženost jer dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja, a utvrđuju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i bilance.

Pokriće troškova kamata ukazuje na sposobnost tvrtke da plati cijenu posuđenog kapitala iskazanu kroz trošak kamate. On pokazuje koliko puta su troškovi kamata pokriveni operativnom dobiti.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. Manji faktor zaduženosti znači manju zaduženost.

Primjena različitih metoda obračuna amortizacije utječe na sve koeficijente zaduženosti zato što se ti koeficijenti računaju iz pozicija bilance i računa dobiti i gubitka na koje su te promjene utjecale.

3.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti nazivaju se i koeficijenti obrtaja zato što prikazuju koliko brzo imovina cirkulira u poslovnom procesu. S pomoću pokazatelja aktivnosti utvrđuje se koliko se učinkovito koristi resursima društva u poslovnom procesu. Općenito pravilo govori da je bolje

da je koeficijent obrtaja što veći odnosno da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće.

Najvažniji pokazatelji aktivnosti su:

1. Koeficijent obrtaja ukupne imovine,
2. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine,
3. Koeficijent obrtaja zaliha,
4. Koeficijent obrtaja potraživanja i
5. Trajanje naplate potraživanja u danima

U tablici 6 prikazani su pokazatelji aktivnosti te formule za njihov izračun.

Tablica 6: Pokazatelji aktivnosti i njihov izračun

Pokazatelj	Izračun
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	$\frac{\text{Ukupan prihod}}{\text{Ukupna imovina}}$
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	$\frac{\text{Ukupan prihod}}{\text{Kratkotrajna imovina}}$
Koeficijent obrtaja zaliha	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Zalihe}}$
Koeficijent obrtaja potraživanja	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$
Trajanje naplate potraživanja u danima	$\frac{\text{Broj dana u godini}}{\text{Koeficijent obrtaja potraživanja}}$

Izvor: izrada autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko jedna novčana jedinica ukupne imovine (aktive) stvara novčanih jedinica prihoda odnosno koliko puta se ukupna imovina „obrne“ u toku jedne godine. Bilo bi poželjno da vrijednost ovog koeficijenta bude što veća.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine pokazuje odnos jedne novčane jedinice prihoda i kratkotrajne imovine odnosno pokazuje koliko jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine stvara novčanih jedinica prihoda. Isto kao i kod koeficijenta obrtaja ukupne imovine bilo bi poželjno da vrijednost ovog koeficijenta bude što veća.

Koeficijent obrtaja zaliha pokazuje koliko jedinica prihoda poduzeće stvara iz jedinice zaliha te koliko se puta zalihe „obrnú“ tijekom jedne godine. Poželjna je veća vrijednost ovog koeficijenta. Za izračun se može koristiti prosjek zaliha na početku i na kraju razdoblja ili samo zalihe s kraja razdoblja.

Koeficijent obrtaja potraživanja izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od prodaje i potraživanja. Na temelju ovog koeficijenta moguće je utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja. Također moguće je računati koeficijente obrtaja potraživanja za svakog pojedinog kupca. Povećanjem koeficijenta smanjuje se trajanje naplate potraživanja.

Trajanje naplate potraživanja u danima dobiva se stavljanjem u odnos broj dana u godini (365) i koeficijenta obrtaja potraživanja. Pokazatelj je povoljniji ukoliko je dobiveni broj manji, što upućuje na manji broj dana potreban za naplatu potraživanja.

Od navedenih pokazatelja aktivnosti različite metode amortizacije imaju utjecaj samo na koeficijent obrtaja ukupne imovine zato što u nazivniku navedenog koeficijenta se nalazi ukupna imovina pod koju spada dugotrajna imovine. Kod ostalih koeficijenata ne dolazi do promjene primjenom različitih metoda amortizacije zato što formula za izračun ne obuhvaća pozicije dugotrajne imovine i kapitala na koje amortizacija ima utjecaj.

3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Pokazatelji ekonomičnosti uzimaju za izračun prihode i rashode tako da se računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda rezultira pokazateljem ukupne ekonomičnosti, ali da bi se poslovanje pojedinog poduzeća bolje sagledalo potrebno je računati i pojedinačne pokazatelje ekonomičnosti. Poželjno je da koeficijent ekonomičnosti bude što veći broj.

Najvažniji pokazatelji ekonomičnosti su:

1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja
2. Ekonomičnost prodaje
3. Ekonomičnost financiranja

U tablici 7 prikazani su pokazatelji ekonomičnosti te formule za njihov izračun.

Tablica 7: Pokazatelji ekonomičnosti i njihov izračun

Pokazatelj	Izračun
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$
Ekonomičnost prodaje	$\frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Rashodi od prodaje}}$
Ekonomičnost financiranja	$\frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$

Izvor: izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja utvrđuje se stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Potrebno je da društvo posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje više prihoda nego rashoda. Ovaj bi koeficijent svakako trebao biti veći od 1 jer inače bi poduzeće ostvarilo gubitak.

Ekonomičnost prodaje utvrđuje se stavljanjem u odnos prihoda od prodaje i rashoda od prodaje. Pokazuje koliko jedinica prihoda od prodaje poduzeće ostvaruje po jedinici rashoda od prodaje.

Ekonomičnost financiranja je odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. Pokazuje koliko jedinica financijskih prihoda poduzeće ostvaruje po jedinici financijskih rashoda.

Od navedenih pokazatelja ekonomičnosti različite metode amortizacije imaju utjecaj samo na ekonomičnost ukupnog poslovanja. Razlog tomu je viša ili manja vrijednost amortizacije koja je sastavni dio ukupnih rashoda. Što je amortizacija veća, to je ekonomičnost ukupnog

poslovanja manja i obrnuto. Kod ostalih koeficijenata ne dolazi do promjene primjenom različitih metoda amortizacije zato što amortizacija nema utjecaj na prihode i rashode od prodaje ni financijske prihode i rashode.

3.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazateljima profitabilnosti mjerimo sposobnost poduzeća da ostvaruje dobit u odnosu na ostvarene prihode, angažiranu imovinu ili kapital. Ovi pokazatelji oslikavaju efikasnost poslovanja, odnosno pokazuju rezultat korištenja potencijala poduzeća. Računaju se omjerom povrata na uloženo.

Najvažniji pokazatelji profitabilnosti su:

1. Marža profita,
2. Stopa povrata imovine (ROA) i
3. Stopa povrata vlasničkog kapitala (ROE).

U tablici 8 prikazani su pokazatelji profitabilnosti te formule za njihov izračun.

Tablica 8: Pokazatelji profitabilnosti i njihov izračun

Pokazatelj	Izračun
Marža profita	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}}$
ROA	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupna imovina}}$
ROE	$\frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlasnički kapital}}$

Izvor: izrada autora

Marža profita prikazuje odnos dobiti i profita te predstavlja povrat na ostvareni prihod. Daje nam informaciju o tome koliko jedinica dobiti poduzeće stvara po jedinici ukupnih prihoda. Marža profita mora biti veća od 0.

Stopa povrata imovine (ROA) stavlja u omjer neto dobit i ukupnu imovinu. ROA je indikator uspješnosti korištenja imovinom u stvaranju dobit te se odnosi na dobitak koji društvo generira iz jedne novčane jedinice imovine. Smatra se da stopa povrata imovine mora biti veća od kamatnog prinosa na dugotrajna ulaganja u banku ili prinosa na nerizične investicije kao što su državne obveznice.

Stopa povrata kapitala (ROE) je pokazatelj koji stavlja u omjer neto dobit i vlasnički kapital. Taj pokazatelj vrlo je važan vlasnicima poduzeća jer oni žele ostvariti što veću zaradu na uloženi kapital.

Primjena različitih metoda amortizacije ima utjecaja na sve navedene pokazatelje profitabilnosti. Razlog tomu je što metoda amortizacije utječe na dobit tekuće godine, kapital i ukupnu imovinu, a to su kategorije na temelju kojih se računaju pokazatelji profitabilnosti.

4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE – UTJECAJ RAZLIČITIH METODA AMORTIZACIJE NA PRIMJERU PODUZEĆA PLOVPUT

4.1. Temeljni podaci o poduzeću

Plovput d.o.o. je trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću u 100% vlasništvu Republike Hrvatske čija je temeljna djelatnost, sukladno Pomorskom zakoniku i Zakonu o Plovputu vezana za sigurnost plovidbe i kao takva od interesa za Republiku Hrvatsku, a obuhvaća:

- održavanje i uređenje plovnih putova u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske;
- postavljanje objekata sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske i osiguranje njihovoga pravilnog rada;
- obavljanje poslova radijske službe na pomorskim plovnim putovima Republike Hrvatske;
- obavljanje istraživanja i projektiranja radi obavljanja poslova iz vlastite djelatnosti.

Ustroj Plovputa prikazan je na slici 6 u nastavku.

Slika 6: Ustroj Plovputa

Izvor: <http://www.plovput.hr>

4.2. Utjecaj različitih metoda amortizacije na financijske izvještaje

U ovom dijelu rada provest će se istraživanje kako primjena različitih metoda amortizacije utječe na temeljne financijske izvještaje odnosno na račun dobiti i gubitka i bilancu. U prethodnom dijelu rada definiralo se na što utječe amortizacije te koje se stavke navedenih izvještaja mijenjaju ukoliko se promjeni metoda amortizacije. Istraživanje će se temeljiti na podacima poduzeća „Plovput“. Financijski izvještaji poduzeća su preuzeti sa Fine.

Istraživanje će se provesti tako da će usporediti politika amortizacije koju poduzeće primjenjuje te će se napraviti scenarij kako bi izgledalo da poduzeće koristi dvostruko niže i dvostruko više stope koje su također porezno priznate. Promjene koje se dogode zbog primjene drugačijih stopa prikazat će se u bilanci i računu dobiti i gubitke te na financijskim pokazateljima.

U Prilogu 1. je prikazana bilješka vezana za računovodstvenu politiku amortizacije u kojoj se navodi da je osnovica za obračun amortizacije bruto knjigovodstvena vrijednost za svaki predmet dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine te da se primjenjuje linearna metoda. Stope za obračun amortizacije za 2016. su sljedeće:

Tablica 9: Stope amortizacije za grupe dugotrajne imovine poduzeća „Plovput“

Grupa dugotrajne imovine	Amortizacijska stopa
Nematerijalna imovina	20% - 50%
Građevinski objekti	1,8% - 5%
Transportna sredstva	5% - 12,5%
Uređaji pomorske rasvjete	6,67% - 10%
Oprema PTT	8% - 20%
Ostala oprema	10% - 20%

Izvor: izrada autora

Poduzeće za obračun amortizacije koristi linearnu metodu te su amortizacijske stope u skladu sa Zakonom o porezu na dobit čak za određene grupe dugotrajne imovine poduzeće koristi niže stope od propisanih.

Prema podacima iz Priloga 2 i Priloga 3 odnosno bilješki koje se odnose na dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu gdje su prikazane nabavne vrijednosti, stanja, promjene i amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine po skupinama, izračunat će se prosječna amortizacijska stopa. Nakon što se dobije prosječna amortizacijska stopa izračunat će se dvostruko niža i dvostruko viša stopa koje će se koristiti u istraživanju.

Dugotrajna nematerijalna imovina koja se amortizira u poduzeću „Plovput“ podijeljena je na ulaganja u tuđoj imovini i ostala prava – software i projekti. Dugotrajna materijalna imovina koja se amortizira u poduzeću „Plovput“ podijeljena je na građevinske objekte, građevinske objekte u najmu, transportna sredstva, uređaji pomorske rasvjete, oprema PTT i ostala oprema. U tablici 10 u nastavku prikazane su nabavne vrijednosti i prosječne stope amortizacije za 2016.

Tablica 10: Nabavna vrijednost, trošak amortizacije i prosječna stopa amortizacije dugotrajne imovine

Skupina dugotrajne imovine	Nabavna vrijednost iz 2015.	Amortizacija za 2016.	Prosječna amortizacijska stopa
1.Nematerijalna imovina			
Ulaganja u tuđoj imovini	200.000	30.000	15%
Ostala prava	3.013.363	156.991	5,21%
2.Materijalna imovina			
Građevinski objekti	159.402.514	3.023.237	1,89%
Građevinski objekti u najmu	10.371.105	429.867	4,14%
Transportna sredstva	54.258.065	3.635.699	6,70%
Uređaji pomorske rasvjete	30.773.399	261.507	0,85%
Oprema PTT	12.842.753	798.399	6,22%
Ostala oprema	24.199.089	1.469.812	6,07%

Izvor: izrada autora

U Tablici 10 napravljen je izračun prosječne amortizacijske stope po skupinama dugotrajne imovine. Prosječna stopa se računa iz vrijednosti amortizacije iz 2016. i nabavne vrijednost imovine iz 2015.

Radi prikaza izračuna uzet će se nematerijalna imovina – ulaganja u tuđoj imovini. Na isti način izračunata je prosječna stopa amortizacije za ostale skupine dugotrajne imovine.

$$\text{Prosječna stopa amortizacije za ulaganja u tuđoj imovini} = \frac{30.000}{200.000} = 0,15 = 15\%$$

U Tablici 11 biti će prikazane dvostruko više i dvostruko niže stope navedenih skupina dugotrajne imovine koje će se koristiti u istraživanju.

Tablica 11: Izračun dvostruko viših i dvostruko nižih amortizacijskih stopa

Skupina dugotrajne imovine	Prosječna amortizacijska stopa	Dvostruko viša amortizacijska stopa	Dvostruko niža amortizacijska stopa
1.Nematerijalna imovina			
Ulaganja u tuđoj imovini	15%	30,00%	7,50%
Ostala prava	5,21%	10,42%	2,61%
2.Materijalna imovina			
Građevinski objekti	1,89%	3,78%	0,95%
Građevinski objekti u najmu	4,14%	8,28%	2,07%
Transportna sredstva	6,70%	13,40%	3,35%
Uređaji pomorske rasvjete	0,85%	1,70%	0,43%
Oprema PTT	6,22%	12,44%	3,11%
Ostala oprema	6,07%	12,14%	3,04%

Izvor: izrada autora

Troškovi amortizacije za 2016. godinu primjenom različitih amortizacijskih stopa prikazani su u tablici 12, međutim treba paziti da trošak primjenom dvostruko više amortizacijske stope ne dovede do prekomjernog obračuna amortizacije. U slučaju dvostruko nižih amortizacijskih stopa ne postoji opasnost od prekomjernog obračuna amortizacije zato što je iznos troška manji od realnog. U našem slučaju jedino prekoračenje se pojavilo kod ulaganja u tuđu imovinu tako da trošak primjenom dvostruko više amortizacijske stope iznosi 30.000 umjesto 60.000.

Tablica 12: Prikaz troška amortizacije primjenom različitih amortizacijskih stopa

Skupina dugotrajne imovine	Trošak amortizacije u 2016.	Trošak primjenom dvostruko više amortizacijske stope	Trošak primjenom dvostruko niže amortizacijske stope
1.Nematerijalna imovina	186.991	343.992	93.649
Ulaganja u tuđoj imovini	30.000	30.000	15.000
Ostala prava	156.991	313.992	78.649
2.Materijalna imovina	9.618.521	19.213.278	4.814.039
Građevinski objekti	3.023.237	6.025.415	1.514.324
Građevinski objekti u najmu	429.867	858.727	214.682
Transportna sredstva	3.635.699	7.270.581	1.817.645
Uređaji pomorske rasvjete	261.507	523.148	132.326
Oprema PTT	798.399	1.597.638	399.410
Ostala oprema	1.469.812	2.937.769	735.652

Izvor: izrada autora

Nakon izračuna dvostruko više i dvostruko niže amortizacijske stope te troška amortizacije primjenom istih stopa, za potrebe bilance u nastavku će se izračunati neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine u slučaju korištenih stopa te dvostruko viših i dvostruko nižih amortizacijskih stopa. Pri tome treba voditi računa da jedina stavka koja se mijenja je iznos amortizacije u ispravku vrijednosti dok ostale stavke ostaju iste.

Tablica 13: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom linearne metode

Skupina dugotrajne imovine	Nabavna vrijednost 31.12.2016.	Ispravak vrijednosti 31.12.2016.	Neto knjigovodstvena vrijednost 31.12.2016.
1.Nematerijalna imovina	3.552.700	2.955.957	596.743
Ulaganja u tuđoj imovini	200.000	200.000	0
Ostala prava	3.132.605	2.755.957	376.648
Nematerijalna imovina u pripremi	220.095	0	220.095
2.Materijalna imovina	349.158.711	211.325.313	137.833.398
Zemljište	984.724	0	984.724
Građevinski objekti	160.554.977	102.577.197	57.977.780
Građevinski objekti u najmu	11.528.929	4.621.962	6.906.967
Transportna sredstva	103.183.491	44.787.686	58.395.805
Uređaji pomorske rasvjete	31.256.166	29.511.853	1.744.313
Oprema PTT	13.264.707	9.998.115	3.266.592
Ostala oprema	25.255.862	18.553.418	6.702.444
Materijalna imovina u pripremi	1.829.259	0	1.829.259
Oprema van upotrebe	1.300.596	1.275.082	25.514

Izvor: izrada autora

Tablica 14: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom dvostruko viših amortizacijskih stopa

Skupina dugotrajne imovine	Nabavna vrijednost 31.12.2016.	Ispravak vrijednosti 31.12.2016.	Neto knjigovodstvena vrijednost 31.12.2016.
1.Nematerijalna imovina	3.552.700	3.112.958	439.742
Ulaganja u tuđoj imovini	200.000	200.000	0
Ostala prava	3.132.605	2.912.958	219.647
Nematerijalna imovina u pripremi	220.095	0	220.095
2.Materijalna imovina	349.158.711	220.920.070	128.238.641
Zemljište	984.724	0	984.724
Građevinski objekti	160.554.977	105.579.375	54.975.602
Građevinski objekti u najmu	11.528.929	5.050.822	6.478.107
Transportna sredstva	103.183.491	48.422.568	54.760.923
Uređaji pomorske rasvjete	31.256.166	29.773.494	1.482.672
Oprema PTT	13.264.707	10.797.354	2.467.353
Ostala oprema	25.255.862	20.021.375	5.234.487
Materijalna imovina u pripremi	1.829.259	0	1.829.259
Oprema van upotrebe	1.300.596	1.275.082	25.514

Izvor: izrada autora

Tablica 15: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom dvostruko nižih amortizacijskih stopa

Skupina dugotrajne imovine	Nabavna vrijednost 31.12.2016.	Ispravak vrijednosti 31.12.2016.	Neto knjigovodstvena vrijednost 31.12.2016.
1.Nematerijalna imovina	3.552.700	2.862.615	690.085
Ulaganja u tuđoj imovini	200.000	185.000	15.000
Ostala prava	3.132.605	2.677.615	454.990
Nematerijalna imovina u pripremi	220.095	0	220.095
2.Materijalna imovina	349.158.711	206.520.831	142.637.880
Zemljište	984.724	0	984.724
Građevinski objekti	160.554.977	101.068.284	59.486.693
Građevinski objekti u najmu	11.528.929	4.406.777	7.122.152
Transportna sredstva	103.183.491	42.969.632	60.213.859
Uređaji pomorske rasvjete	31.256.166	29.382.672	1.873.494
Oprema PTT	13.264.707	9.599.126	3.665.581
Ostala oprema	25.255.862	17.819.258	7.436.604
Materijalna imovina u pripremi	1.829.259	0	1.829.259
Oprema van upotrebe	1.300.596	1.275.082	25.514

Izvor: izrada autora

Iz navedenih tablica je vidljivo da primjenom različitih stopa amortizacije se mijenja neto knjigovodstvena vrijednost imovine zbog troška amortizacije.

U nastavku rada biti će prikazan utjecaj različitih stopa amortizacije na izgled bilance i računa dobiti i gubitka u obliku komparativne analize. Osim izračunatih troškova amortizacije i neto knjigovodstvenog iznosa dugotrajne imovine, podaci će biti preuzeti iz Priloga 4 (Bilanca) i Priloga 5 (Račun dobiti i gubitka).

4.2.1 Utjecaj različitih metoda amortizacije na bilancu

Tablica 16: Komparativni prikaz bilance primjenom različitih metoda amortizacije

OBVEZNIK: PLOVPUT			
Naziv pozicije	Tekuća godina	Primjena dvostruko viših stopa	Primjena dvostruko nižih stopa
1	2	3	4
AKTIVA			
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL			
B) DUGOTRAJNA IMOVINA			
I. NEMATERIJALNA IMOVINA			
1. Izdaci za razvoj			
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	376.648	219.647	469.990
3. Goodwill			
4. Predumovi za nabavu nematerijalne imovine			
5. Nematerijalna imovina u pripremi	220.095	220.095	220.095
6. Ostala nematerijalna imovina			
II. MATERIJALNA IMOVINA			
1. Zemljište	984.724	984.724	984.724
2. Građevinski objekti	57.977.780	54.975.602	59.486.693
3. Postrojenja i oprema	8.608.932	6.750.319	9.536.704
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	61.500.222	57.195.116	63.652.834
5. Biološka imovina			
6. Predumovi za materijalnu imovinu			
7. Materijalna imovina u pripremi	1.829.259	1.829.259	1.829.259
8. Ostala materijalna imovina	25.514	25.514	25.514
9. Ulaganje u nekretnine	6.906.967	6.478.107	7.122.152
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA			
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	105.900	105.900	105.900
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe			
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	1.247.810	1.247.810	1.247.810
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom			
7. Ulaganja u vrijednosne papire			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	1.274.905	1.274.905	1.274.905
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela			
10. Ostala dugotrajna financijska imovina			

IV. POTRAŽIVANJA	126.824	126.824	126.824
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe			
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom			
3. Potraživanja od kupaca	126.824	126.824	126.824
4. Ostala potraživanja			
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	65.185	65.185	65.185
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	40.518.195	40.518.195	40.518.195
I. ZALIHE	4.466.197	4.466.197	4.466.197
1. Sirovine i materijal	4.466.197	4.466.197	4.466.197
2. Proizvodnja u tijeku			
3. Gotovi proizvodi			
4. Trgovačka roba			
5. Predujmovi za zalihe			
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji			
7. Biološka imovina			
II. POTRAŽIVANJA	8.831.670	8.831.670	8.831.670
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	41.565	41.565	41.565
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom			
3. Potraživanja od kupaca	6.384.127	6.384.127	6.384.127
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	840.311	840.311	840.311
5. Potraživanja od države i drugih institucija	575.251	575.251	575.251
6. Ostala potraživanja	990.416	990.416	990.416
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	11.448.092	11.448.092	11.448.092
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe			
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	100.000	100.000	100.000
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom			
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom			
7. Ulaganja u vrijednosne papire			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	11.298.892	11.298.892	11.298.892
9. Ostala financijska imovina	49.200	49.200	49.200
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	15.772.236	15.772.236	15.772.236
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	685.552	685.552	685.552
E) UKUPNO AKTIVA	182.454.512	172.702.754	187.352.336
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	253.778	253.778	253.778
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE	142.091.674	133.411.329	146.006.396
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	111.546.200	111.546.200	111.546.200
II. KAPITALNE REZERVE			

III. REZERVE IZ DOBITI	0	0	0
1. Zakonske rezerve			
2. Rezerve za vlastite dionice			
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)			
4. Statutarne rezerve			
5. Ostale rezerve			
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE			
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI	706.796	706.796	706.796
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	706.796	706.796	706.796
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova			
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu			
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	25.998.577	25.998.577	25.998.577
1. Zadržana dobit	25.998.577	25.998.577	25.998.577
2. Preneseni gubitak			
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	3.840.101	-4.840.244	7.754.823
1. Dobit poslovne godine	3.840.101		7.754.823
2. Gubitak poslovne godine		4.840.244	
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES			
B) REZERVIRANJA	560.330	560.330	560.330
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze			
2. Rezerviranja za porezne obveze			
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	560.330	560.330	560.330
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava			
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima			
6. Druga rezerviranja			
C) DUGOROČNE OBVEZE	22.718.910	22.718.910	22.718.910
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe			
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe			
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom			
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom			
5. Obveze za zajmove, depozite i slično			
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	19.500.000	19.500.000	19.500.000
7. Obveze za predujmove	642.124	642.124	642.124
8. Obveze prema dobavljačima	1.748.098	1.748.098	1.748.098
9. Obveze po vrijednosnim papirima			
10. Ostale dugoročne obveze	828.688	828.688	828.688
11. Odgođena porezna obveza			
D) KRATKOROČNE OBVEZE	8.232.128	7.160.715	9.215.230
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	1.250	1.250	1.250
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe			
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom			
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom			

5. Obveze za zajmove, depozite i slično			
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	2.600.000	2.600.000	2.600.000
7. Obveze za predujmove	73.625	73.625	73.625
8. Obveze prema dobavljačima	1.596.600	1.596.600	1.596.600
9. Obveze po vrijednosnim papirima			
10. Obveze prema zaposlenicima	2.113.556	2.113.556	2.113.556
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	1.531.609	460.196	2.514.711
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu			
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji			
14. Ostale kratkoročne obveze	315.488	315.488	315.488
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	8.851.470	8.851.470	8.851.470
F) UKUPNO – PASIVA	182.454.512	172.702.754	187.352.336
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	253.778	253.778	253.778

Izvor: izrada autora

U tablici 16 odnosno bilanci poduzeća Plovput prikazane su razlike u izgledu bilance koje se pojavljuju primjenom različitih metoda amortizacije.

Unutar aktive bilance došlo je do promjene vrijednosti dugotrajne imovine. Neto vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine se promijenila ovisno o stopi amortizacije. U slučaju dvostruko viših stopa, trošak amortizacije je veći te je sukladno tome neto vrijednost dugotrajne imovine manja. U slučaju dvostruko nižih stopa, trošak amortizacije je manji te je sukladno tome neto vrijednost dugotrajne imovine veća.

Unutar pasive došlo je do promjene vrijednosti kapitala i kratkoročnih obveza. Trošak amortizacije utječe na ukupne rashode i dobit razdoblja te samim time na vrijednost kapitala. Ako poduzeće primjenjuje dvostruko više stope onda je trošak veći, a dobit i porez na dobit su manji. U suprotnom slučaju, ako poduzeće primjenjuje dvostruko niže stope onda je trošak manji, a dobit i porez na dobit su veći. U poduzeću Plovput primjenom dvostruko nižih stopa poduzeće ostvaruje najveću dobit dok u slučaju dvostruko viših stopa ostvaruje gubitak.

4.2.2 Utjecaj različitih metoda amortizacije na račun dobiti i gubitka

Tablica 17: Komparativni prikaz računa dobiti i gubitka primjenom različitih metoda amortizacije

OBVEZNIK: PLOVPUT			
Naziv pozicije	Tekuća godina	Primjena dvostruko viših stopa	Primjena dvostruko nižih stopa
1	2	3	4
I. POSLOVNI PRIHODI	77.717.574	77.717.574	77.717.574
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	30.000	30.000	30.000
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	75.009.187	75.009.187	75.009.187
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga			
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	14.499	14.499	14.499
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	2.663.888	2.663.888	2.663.888
II. POSLOVNI RASHODI	71.226.889	80.978.647	66.329.065
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda			
2. Materijalni troškovi	14.219.496	14.219.496	14.219.496
a) Troškovi sirovina i materijala	5.989.122	5.989.122	5.989.122
b) Troškovi prodane robe			
c) Ostali vanjski troškovi	8.230.374	8.230.374	8.230.374
3. Troškovi osoblja	36.552.509	36.552.509	36.552.509
a) Neto plaće i nadnice	21.988.289	21.988.289	21.988.289
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	8.876.466	8.876.466	8.876.466
c) Doprinosi na plaće	5.687.754	5.687.754	5.687.754
4. Amortizacija	9.743.666	19.495.424	4.845.842
5. Ostali troškovi	9.849.388	9.849.388	9.849.388
6. Vrijednosna usklađenja	390.417	390.417	390.417
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	390.417	390.417	390.417
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine			
7. Rezerviranja	0	0	0
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze			
b) Rezerviranja za porezne obveze			
c) Rezerviranja za započete sudske sporove			
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava			
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima			
f) Druga rezerviranja			
8. Ostali poslovni rashodi	471.413	471.413	471.413
III. FINANCIJSKI PRIHODI	572.757	572.757	572.757
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe			
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima			
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe			

4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	12.090	12.090	12.090
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe			
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova			
7. Ostali prihodi s osnove kamata	201.590	201.590	201.590
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	338.052	338.052	338.052
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine			
10. Ostali financijski prihodi	21.025	21.025	21.025
IV. FINACIJSKI RASHODI	2.151.928	2.151.928	2.151.928
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe			
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe			
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	1.763.695	1.763.695	1.763.695
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	388.233	388.233	388.233
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine			
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)			
7. Ostali financijski rashodi			
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM			
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA			
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM			
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA			
IX. UKUPNI PRIHODI	78.290.331	78.290.331	78.290.331
X. UKUPNI RASHODI	73.378.817	83.130.575	68.480.993
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	4.911.514	-4.840.244	9.809.338
1. Dobit prije oporezivanja	4.911.514	0	9.809.338
2. Gubitak prije oporezivanja	0	4.840.244	0
XII. POREZ NA DOBIT	1.071.413	0	2.054.515
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3.840.101	-4.902.090	7.754.823
1. Dobit razdoblja	3.840.101	0	7.754.823
2. Gubitak razdoblja	0	4.902.090	0

Izvor: izrada autora

U poduzeću Plovput porez na dobit se računao po stopi od 20% te je poduzeće imalo uvećanja i umanjenja porezne osnovice tako da je porez na dobit u slučaju dvostruko viših amortizacijskih stopa izračunat na način prikazan u tablici 18.

Tablica 18: Izračun poreza na dobit

Opis	Iznos
Dobit prije poreza	9.809.338
Porez na dobit (20%)	1.961.868
Porezno nepriznati troškovi (766.693 x 20%)	153.393
Porezni poticaji (303.730 x 20%)	(60.746)
Porez na dobit	2.054.515

Izvor: izrada autora

Iz komparativnog prikaza računa dobiti i gubitka je vidljivo da različite metode amortizacije imaju značajan utjecaj na poslovni rezultat. U slučaju većeg troška amortizacije veći su ukupni troškovi te sukladno tome poduzeće ostvaruje manju dobit i plaća manji porez na dobit, dok u slučaju manjeg troška amortizacije poduzeće ima manje troškove te veću dobit i plaća veći porez na dobit.

U slučaju linearne metode poduzeće je ostvarilo dobit poslije oporezivanja u iznosu 3.840.101,00 kuna dok primjenom dvostruko viših stopa poduzeće ostvaruje gubitak u iznosu 4.902.090,00 kuna. Primjenom dvostruko nižih stopa poduzeće ostvaruje najveću dobit i to 7.705.347,00 kuna.

4.3 Utjecaj različitih metoda amortizacije na financijske pokazatelje

Osim na financijske izvještaje istražiti će se utjecaj različitih metoda amortizacije na vrijednost financijskih pokazatelja i kvalitetu informacija koje nam pokazatelji pružaju. U nastavku će se prikazati vrijednosti pokazatelje po skupinama na koje amortizacija ima utjecaj.

Pokazatelji likvidnosti

Tablica 19: Izračun pokazatelja likvidnosti

Pokazatelji	Linearna metoda	Primjena dvostruko više stope	Primjena dvostruko niže stope
Koeficijent tekuće likvidnosti	4,922	5,658	4,397
Koeficijent ubrzane likvidnosti	4,379	5,035	3,912
Koeficijent trenutne likvidnosti	1,916	2,203	1,712
Koeficijent financijske stabilnosti	0,857	0,842	0,866

Izvor: izrada autora

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća da iz kratkotrajne imovine podmiri kratkoročne obveze te bi trebao biti veći od 2. U poduzeću Plovput vrijednost ovog koeficijenta je dosta veća od 2 te je najveća u slučaju primjene dvostruko više stope amortizacije.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze iz brzo unovčivih izvora. Koeficijent bi trebao biti veći od 1. U poduzeću Plovput on je veći od 1 u sva tri slučaja. Najveća vrijednost je u slučaju primjene dvostruko više stope amortizacije.

Koeficijent trenutne likvidnosti bi trebao biti 1 te pokazuje može li poduzeće podmiriti kratkoročne obveze iz trenutno raspoloživog novca. U poduzeću Plovput on je veći od 1 u sva tri slučaja.

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje odnos dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj bi trebao biti manji od 1. U poduzeću Plovput u sva tri slučaja je manji od 1 što pokazuje da se iz dijela dugoročnih izvora financira i kratkotrajna imovina.

Poduzeće Plovput ima jako dobru sliku likvidnosti poduzeća kod sve tri metode, međutim najbolju sliku pruža primjena dvostruko više stope amortizacije jer u tom slučaju vrijednost kratkoročnih obveza niža.

Pokazatelji zaduženosti

Tablica 20: Izračun pokazatelja zaduženosti

Pokazatelji	Linearna metoda	Primjena dvostruko više stope	Primjena dvostruko niže stope
Koeficijent zaduženosti	0,170	0,173	0,170
Koeficijent vlastitog financiranja	0,779	0,772	0,779
Odnos duga i glavnice	0,218	0,224	0,219
Stupanj pokrića I	100,595	101,454	99,903
Stupanj pokrića II	116,679	118,731	115,448
Pokriće troškova kamata	3,680	-1,849	6,457
Faktor zaduženosti	0,866	0,657	1,035

Izvor: izrada autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko je ukupne imovine financirano iz tuđih izvora financiranja, prihvatljiva vrijednost ovog pokazatelja je do 50%. U poduzeću Plovput kod sve tri korištene metode amortizacije ovaj pokazatelj je prihvatljiv. Samo 17% ukupne imovine financirano je tuđim sredstvima. Razlike koje se pojavljuju između korištenih metoda su minimalne.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko je ukupne imovine financirano iz vlastitih izvora, prihvatljiva vrijednost ovog pokazatelja je preko 50%. U poduzeću Plovput 77% ukupne imovine financirano je iz vlastitih izvora financiranja.

Odnos duga i glavnice u poduzeću Plovput je optimalan. Niska vrijednost ovog pokazatelja ukazuje da su vlastiti izvori puno veći od tuđih izvora financiranja.

Stupanj pokrića I i Stupanj pokrića II pokazuju koliko je dugotrajna imovina financirana iz vlastitog kapitala odnosno vlastitog kapitala i dugoročnih obveza. Poželjno je da pokazatelj ima veću vrijednost od 1 što je i slučaj u poduzeću Plovput. To znači da poduzeću ostaje

dugoročnih sredstava za financiranje kratkotrajne imovine. Najviša vrijednost ovog pokazatelja se javlja u slučaju primjene dvostruko viših amortizacijskih stopa.

Pokazatelj pokriva troškova kamata pokazuje da u poduzeću Plovput korištenjem linearne metode su troškovi kamata pokriveni operativnom dobiti 3,68 puta. U slučaju korištenja dvostruko više amortizacijske stope poduzeće ostvaruje operativni gubitak tako da troškovi kamata nisu pokriveni operativnom dobiti. U slučaju korištenja dvostruko nižih stopa poduzeće ostvaruje najveću operativnu dobit te su troškovi kamata pokriveni operativnom dobiti 6,457 puta.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da se ukupne obveze podmire iz zadržane dobiti uvećanom za amortizaciju. Kod linearne metode i korištenja metode dvostruko više amortizacijske stope potrebno je manje od godine dana, dok je kod korištenja dvostruko niže amortizacijske stope potrebno godinu dana da se ukupne obveze podmire iz zadržane dobiti uvećane za amortizaciju.

Pokazatelji aktivnosti

Tablica 21: Izračun pokazatelja aktivnosti

Pokazatelji	Linearna metoda	Primjena dvostruko više stope	Primjena dvostruko niže stope
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,429	0,453	0,418

Izvor: izrada autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje da korištenjem linearne metode jedna novčana jedinica imovine stvarala 0,429 novčanih jedinica prihoda. Korištenjem metode dvostruko više stope jedna novčana jedinica imovine stvara 0,453 novčanih jedinica prihoda dok korištenjem metode dvostruko niže stope jedna novčana jedinica imovine stvara 0,418 novčanih jedinica prihoda. Kontrolna mjera ovog pokazatelja je 90% te poduzeće ne koristi dovoljno dobro svoju imovinu.

Najveća vrijednost pokazatelja je u slučaju primjene metode dvostruko više stope jer je u tom slučaju vrijednost imovine najniža zbog većeg iznosa amortizacije pa poduzeće ostvaruje više jedinica prihoda po jedinici imovine.

Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 22: Izračun pokazatelja ekonomičnosti

Pokazatelji	Linearna metoda	Primjena dvostruko više stope	Primjena dvostruko niže stope
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,067	0,942	1,143

Izvor: izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje koliko jedinica prihoda poduzeće stvara po jedinici rashoda. U slučaju linearne metode poduzeće ostvaruje 1,067 jedinica prihoda po jedinici rashoda, u slučaju primjene dvostruko niže stope amortizacije poduzeće ostvaruje više jedinica prihoda po jedinici rashoda i to 1,143 jedinca. U slučaju primjene dvostruko više amortizacijske stope poduzeće ostvaruje gubitak tako da je ekonomičnost ukupnog poslovanja negativna.

Najbolja slika poduzeća stvara se u slučaju primjene dvostruko niže stope amortizacije jer u tom slučaju ukupni rashodi poduzeća su najniži zbog manjeg troška amortizacije dok ukupni prihodi ostaju isti u sva tri slučaja.

Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 23: Izračun pokazatelja profitabilnosti

Pokazatelji	Linearna metoda	Primjena dvostruko više stope	Primjena dvostruko niže stope
Marža profita	0,049	-0,063	0,099
ROA	0,021	-0,028	0,041
ROE	0,027	-0,037	0,053

Izvor: izrada autora

Marža profita pokazuje koliko se jedinica neto dobiti stvara po jedinici ukupnih prihoda, vrijednost ovog pokazatelja mora biti veća od 0. Kod linearne metode poduzeće stvara 0,049 jedinica dobiti po jedinici ukupnih prihoda, a kod primjene metode dvostruko

niže stope amortizacije stvara se 0,099 jedinica dobiti po jedinici ukupnih prihoda. U slučaju primjene metode dvostruko više stope amortizacije poduzeće ostvaruje gubitak pa je pokazatelj marže profita negativan. Veći trošak amortizacije smanjuje neto dobiti tekuće godine što rezultira manjom maržom profita tako da je najveća marža profita u slučaju primjene dvostruko niže stope amortizacije jer u tom slučaju je trošak amortizacije najniži i dobit najveća.

ROA pokazuje koliko se jedinica neto dobiti stvara po jedinici ukupne imovine. Vrijednost pokazatelja bi trebala biti 6%. U poduzeću Plovput primjenom linearne metode ROA iznosi 2,1% što znači da poduzeće stvara 0,021 jedinica dobiti po jedinici ukupne imovine. Primjenom metode dvostruko niže stope poduzeće ostvaruje veću dobit pa je vrijednost pokazatelja ROA veća i iznosi 4,1% što znači da poduzeće stvara 0,041 jedinica dobiti po jedinici ukupne imovine. Vrijednost u ovom slučaju je bliža teorijskoj vrijednosti, ali je još uvijek ispod 6%. U slučaju primjene metode dvostruko više stope amortizacije poduzeće ostvaruje gubitak pa je pokazatelj ROA negativan.

ROE pokazuje koliko se jedinica dobiti stvara po jedinici kapitala i rezervi. Vrijednost ovog pokazatelja bi trebala biti između 8% i 13%. U poduzeću Plovput primjenom linearne metode ROE iznosi 2,7% što znači da poduzeće stvara 0,027 jedinica dobiti po jedinici vlastitog kapitala. Primjenom metode dvostruko niže stope vrijednost pokazatelja ROA je veća i iznosi 5,3% što znači da poduzeće stvara 0,053 jedinica dobiti po jedinici vlastitog kapitala. Vrijednost u ovom slučaju je veća, ali još uvijek nije između 8% i 13%. U slučaju primjene metode dvostruko više stope amortizacije poduzeće ostvaruje gubitak pa je pokazatelj ROE također negativan.

Najbolja slika poduzeća ostvaruje se u slučaju primjene dvostruko niže stope amortizacije zato što poduzeće u tom slučaju ima najniži trošak amortizacije što rezultira većom dobiti poduzeća.

5. ZAKLJUČAK

Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina čini veliki udio u ukupnoj imovini u većini poduzeća te zbog toga politika amortizacije predstavlja jednu od najvažnijih politika u poduzeću. Svako poduzeće ima obvezu kroz razdoblje korisnog vijeka uporabe dugotrajne imovine obračunavati amortizaciju. Amortizacija je specifičan trošak koji se određuje temeljem različitih računovodstvenih metoda obračuna i ne uzrokuje odljev novčanih sredstava. Amortizacija predstavlja postupno trošenje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine. Obračunava se zbog fizičkog i ekonomskog zastarijevanja imovine. Svaki poduzetnik mora izabrati metodu obračuna koja će najobjektivnije teretiti troškove društva u razdoblju u kojem se dugotrajna imovina amortizira. Za obračun amortizacije računovodstvenim standardima dopuštene su tri metode obračuna amortizacije: linearna metoda, metoda opadajućeg salda (degresivna) i metoda amortizacije po jedinici proizvoda (funkcionalna).

Sa računovodstvenog aspekta dugotrajnu imovinu i amortizaciju uređuje Zakon o računovodstvu i računovodstveni standardi dok sa poreznog aspekta dugotrajnu imovinu i amortizaciju uređuje Zakon i Pravilnik o porezu na dobit. Prema poreznim propisima amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine može se priznati kao rashod u iznosu obračunatom na trošak nabave po linearnoj metodi i primjenom dopuštenih godišnjih amortizacijskih stopa. Također Zakon o porezu na dobit propisao je da se propisane amortizacijske stope mogu podvostručiti.

Istraživanje ovog rada temeljilo se na ispitivanju utjecaja računovodstvene politike amortizacije na financijske izvještaje i pokazatelje na primjeru poduzeća Plovput. U istraživanju se koristila linearna metoda koju je poduzeće primjenjivalo prilikom obračuna amortizacije te su usporedno sa njom napravljena dva scenarija koja prikazuju izgled bilance i računa dobiti i gubitka u slučaju da poduzeće primjenjuje dvostruko više i dvostruko niže amortizacijske stope. U poduzeću Plovput primjena tri navedene nije dovela do porezno nepriznatih troškova. Rezultati istraživanja prikazani su u obliku usporednog prikaza bilance i računa dobiti i gubitka primjenom tri navedene metode te razlika dobivenih zbog različitih metoda. Osim toga izračunati su i analizirani financijski pokazatelji na koje amortizacija ima utjecaj.

Zaključak je da različite metode obračuna amortizacije imaju utjecaj na izgled bilance i računa dobiti i gubitka. U računu dobiti i gubitka amortizacija preko samog troška amortizacije utječe na dobit poslovne godine. U bilanci amortizacija utječe na vrijednost neto imovine u aktivi te na kapital i rezerve koji se mijenjaju zbog promjene dobiti razdoblja u pasivi. Također u pasivi dolazi do promjene vrijednosti kratkoročnih obveza zbog promjene vrijednosti poreza na dobit. Što se tiče financijskih pokazatelja tu je utjecaj metoda obračuna amortizacije različit s obzirom na skupinu pokazatelja koja se koristi te je potrebno promatrati svaki pokazatelj zasebno. Međutim razlike između pokazatelja su male i pružaju sličnu sliku. Također potrebno je naglasiti da primjena različitih metoda amortizacije ima utjecaj samo na kratki rok dok u dugom roku nema utjecaja iz razloga što kumulativno vrijednost amortizacije mora ostati ista primjenom različitih metoda. Ukoliko poduzeće u prvom razdoblju obračuna veću amortizaciju onda će u sljedećim razdobljima morati obračunati manje iznose amortizacije.

LITERATURA

- Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić&partneri, Zagreb.
- Belak, V. (2009): Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine: prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, Belak Excellens d.o.o., Zagreb.
- Belak, V. (2012): Odgođena porezna imovina i privremeno porezno nepriznati troškovi, RRIF, br. 11/12., Zagreb.
- Belak, V., Brkanić, V. (2006): Računovodstvo poduzetnika, V. dopunjeno izdanje, RRIF plus.
- Dražić-Lutinsky I. et al (2010): Računovodstvo, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb
- Gulin D. et al. (2011): Upravljačko računovodstvo, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb
- Gulin, D. et al. (2006.): Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
- Petarčić I., (2017): II. Godišnji obračun amortizacije za 2016., RRIF, br. 1/17., Zagreb.
- Milčić, I. (2009): Obračun troškova amortizacije i njihov porezni tretman, RIF, br. 1., Zagreb.
- Mrša, J. (2013): Tumačenje prihvatljivih metoda amortizacije, RRIF, br. 1/13., Zagreb.
- Mrša, J., Katunar, H. (2014): Prihvatljive metode amortizacije, RRIF, br. 8/14., Zagreb.
- Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86/15.
- Narodne novine (2014): Pravilnik o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 12/14
- Narodne novine (2013): Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 73/13.
- Narodne novine (2016): Zakon računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 120/16.
- Narodne novine (2016): Zakon o porezu na dobit, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 115/16.
- Perčević, H. (2014): Računovodstveni i porezni aspekt revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, RIF, br. 3., Zagreb.

- Pervan, I. (2007): Obračun amortizacije- prema MSFI ili poreznim propisima?, FIP, br. 10, Zagreb.
- Ramljak, B. (2011): Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Računovodstveno – financijske informacije, br. 9/2011
- Žager, K., Tušek, B., Vašiček, V., Žager, L. (2008): Osnove računovodstva, Ekonomski fakultet, Zagreb.
- Žager, K. et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia d.o.o., Zagreb.
- <http://www.fina.hr>
- <http://www.hrcaak.srce.hr>
- <http://www.nn.hr>
- <http://www.poslovni.hr>
- <http://www.zakon.hr>
- <http://zse.hr>

POPIS TABLICA

Tablica 1: Godišnje amortizacijske stope prema Zakonu o porezu na dobit.....	12
Tablica 2 : Linearna metoda obračuna amortizacije	18
Tablica 3 : Obračun amortizacije aritmetičkog oblika degresivne metode	19
Tablica 4: Pokazatelji likvidnosti i njihov izračun.....	29
Tablica 5: Pokazatelji zaduženosti i njihov izračun	32
Tablica 6: Pokazatelji aktivnosti i njihov izračun	34
Tablica 7: Pokazatelji ekonomičnosti i njihov izračun	36
Tablica 8: Pokazatelji profitabilnosti i njihov izračun	37
Tablica 9: Stope amortizacije za grupe dugotrajne imovine poduzeća „Plovput“	40
Tablica 10: Nabavna vrijednost, trošak amortizacije i prosječna stopa amortizacije dugotrajne imovine.....	41
Tablica 11: Izračun dvostruko viših i dvostruko nižih amortizacijskih stopa.....	42
Tablica 12: Prikaz troška amortizacije primjenom različitih amortizacijskih stopa	43
Tablica 13: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom linearne metode	44
Tablica 14: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom dvostruko viših amortizacijskih stopa.....	45
Tablica 15: Neto knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine primjenom dvostruko nižih amortizacijskih stopa.....	46
Tablica 16: Komparativni prikaz bilance primjenom različitih metoda amortizacije.....	48
Tablica 17: Komparativni prikaz računa dobiti i gubitka primjenom različitih metoda amortizacije	52
Tablica 18: Izračun poreza na dobit	54
Tablica 19: Izračun pokazatelja likvidnosti	55
Tablica 20: Izračun pokazatelja zaduženosti.....	56
Tablica 21: Izračun pokazatelja aktivnosti	57
Tablica 22: Izračun pokazatelja ekonomičnosti	58
Tablica 23: Izračun pokazatelja profitabilnosti	58

PRILOZI

Prilog 1

BILJEŠKA 3.3. - Amortizacija dugotrajne imovine

Amortizacija se obračunava za svaki predmet nematerijalne i materijalne imovine pojedinačno, a osnovica za amortizaciju je bruto knjigovodstvena vrijednost, uz primjenu linearne metode obračuna amortizacije. Stope amortizacije utvrđene su prema procijenjenom vijeku upotrebe imovine, od strane stručnih službi Sektora sigurnosti plovidbe, a sve u skladu s Zakonom o porezu na dobit. Zemljišta, umjetnine, spomenici kulture ne amortiziraju se jer se smatra da imaju neograničen vijek trajanja.

Obračun amortizacije provodi se za svako sredstvo pojedinačno i to po sljedećim stopama:

Nematerijalna imovina	20%-50%
Građevinski objekti	1,8%-5%
Transportna sredstva (vozila, brodovi, čamci)	5%-12,5%
Uređaji pomorske rasvjete	6,67-10%
Oprema PTT	8%-20%
Ostala oprema	10%-20%

Mjeseca nakon stavljanja imovine u upotrebu obračunava se trošak amortizacije.

Prilog 2

BILJEŠKA 4. Dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina**BILJEŠKA 4.1. Nematerijalna imovina**

Tablica 1.:

	u HRK				
	Ulaganja u tuđoj imovini	Ostala prava – software i projekti	Nematerijalna imovina u pripremi	Nematerijalna imovina van upotrebe	UKUPNO
Nabavna vrijednost					
Stanje 31. prosinca 2015.	200.000	3.013.363	220.095	0	3.433.458
Nabava u 2016. godini	0	0	119.242	0	119.242
Donos sa sredstava u pripremi	0	119.242	-119.242	0	0
Stanje 31. prosinca 2016.	200.000	3.132.605	220.095	0	3.552.700
Ispravak vrijednosti					
Stanje 31. prosinca 2015.	170.000	2.598.966	0	0	2.768.966
Amortizacija 2016.	30.000	156.991	0	0	186.991
Stanje 31. prosinca 2016.	200.000	2.755.957	0	0	2.955.957
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Stanje 31. prosinca 2016.	0	376.648	220.095	0	596.743
Stanje 31. prosinca 2015.	30.000	414.397	220.095	0	664.492

Nematerijalna imovina na dan 31. prosinca 2016. godine iznosi 596.743 HRK, te se njezina vrijednost u odnosu na isto razdoblje 2015. godine smanjila za 67.749 HRK.

Tijekom 2016. godine na računalne programe i licence uloženo je 119.242 HRK.

Prilog 3

BILJEŠKA 4.2. - Nekretnine, postrojenja i oprema

Tablica 2.:

	Zemljište	Građevinski objekti	Građevinski objekti u najmu	Transportna sredstva	Uređaji pomorske rasvjete	Oprema PTT	Ostala oprema	Materijalna imovina u pripremi	Oprema van upotrebe	Avans	UKUPNO
Nabavna vrijednost											
Stanje 31. prosinca 2015.	985.760	159.402.514	10.371.105	54.258.065	30.773.399	12.842.753	24.119.089	47.136.821	611.674	25.249	340.526.429
Nabava u 2016.								10.473.278			10.473.278
Donos sa sred.u pripremi		2.514.758		49.752.283	519.117	576.587	2.338.259	-55.780.840			-79.836
Prijenos na dobavljača										-25.249	-25.249
Rashod - Prodaja	-1.036	-204.471		-682.978			-210.686				-1.099.171
Prijenos na van upotrebe				-143.879	-36.350	-154.633	-998.750		1.333.612		0
Rashod- van upotrebe									-636.740		-636.740
Donos sa sreds. u najmu		285.149	-285.149				7.950				0
Prijenos na grade. u najmu		-1.442.973	1.442.973						-7.950		0
Stanje 31. prosinca 2016.	984.724	160.554.977	11.528.929	103.183.491	31.256.166	13.264.707	25.255.862	1.829.259	1.300.596	0	349.158.711
Neto knjigovodna vrijednost											
Stanje 31. prosinca 2015.	0	99.808.004	4.101.212	41.897.559	29.286.696	9.333.463	18.255.777	0	586.160	0	203.268.871
Amortizacija za 2016.		3.023.237	429.867	3.635.699	261.507	798.399	1.469.812				9.618.521
Neamort. vrij. evid. na 730-						12.688	18.561				31.249
Obračunata amort. kon i van						8.198	10.754				18.952
Rashod-prodaja		-163.161		-601.693			-210.686				-975.540
Prijenos na van upotrebe				-143.879	-36.350	-154.633	-998.750		1.333.612		0
Rashod - Van upotrebe									-636.740		-636.740
Donos sa sreds. u najmu		285.149	-285.149				7.950				0
Prijenos na građ. objekte		-376.032	376.032						-7.950		0
Stanje 31. prosinca 2016.	0	102.577.197	4.621.962	44.787.686	29.511.853	9.998.115	18.553.418	0	1.275.082	0	211.325.313
Neto knjig.vrijed.31.12.16.	984.724	57.977.780	6.906.967	58.395.805	1.744.313	3.266.592	6.702.444	1.829.259	25.514	0	137.833.398
Neto knjig.vrijed.31.12.15.	985.760	59.594.510	6.269.893	12.360.506	1.486.703	3.509.290	5.863.312	47.136.821	25.514	25.249	137.257.558

BILANCA
stanje na dan 31.12.2016.

Obrazac
POD-BIL

Obveznik: 14480721492; PLOVPUT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001			
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002		140.739.920	141.250.765
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	4.1	664.492	596.743
1. Izdaci za razvoj	004			
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005		444.397	376.648
3. Goodwill	006			
4. Predumovi za nabavu nematerijalne imovine	007			
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008		220.095	220.095
6. Ostala nematerijalna imovina	009			
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	4.2	137.257.558	137.833.398
1. Zemljište	011		985.760	984.724
2. Građevinski objekti	012		59.594.510	57.977.780
3. Postrojenja i oprema	013		8.037.927	8.608.932
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014		15.181.884	61.500.222
5. Biološka imovina	015			
6. Predumovi za materijalnu imovinu	016		25.249	
7. Materijalna imovina u pripremi	017		47.136.821	1.829.259
8. Ostala materijalna imovina	018		25.514	25.514
9. Ulaganje u nekretnine	019		6.268.893	6.906.967
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020		2.544.509	2.628.615
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021	5.1	105.900	105.900
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023			
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024	5.2	940.802	1.247.810
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026			
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028	5.3	1.497.807	1.274.905
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029			
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030			
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	5.4	211.713	126.824
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032			
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033			
3. Potraživanja od kupaca	034		211.713	126.824
4. Ostala potraživanja	035			
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	6	61.648	65.185
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037		42.440.947	40.518.195
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	7	4.397.029	4.466.197
1. Sirovine i materijal	039		4.397.029	4.466.197
2. Proizvodnja u tijeku	040			
3. Gotovi proizvodi	041			
4. Trgovačka roba	042			
5. Predumovi za zalihe	043			
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044			

BILANCA
stanje na dan 31.12.2016.

Obrazac
POD-BIL

Obveznik: 14480721492; PLOVPUT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
7. Biološka imovina	045			
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046		11.708.740	8.831.670
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047	8.1	24.055	41.565
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048			
3. Potraživanja od kupaca	049	8.1	6.177.048	6.384.127
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050	8.2	819.681	840.311
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051	8.2	3.765.173	575.251
6. Ostala potraživanja	052	8.2	922.783	990.416
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	9	11.480.712	11.448.092
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054			
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056		400.000	100.000
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057			
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059			
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061		11.080.712	11.298.892
9. Ostala financijska imovina	062	9		49.200
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	10	14.854.466	15.772.236
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	11	899.592	685.552
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065		184.080.459	182.454.512
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	23	275.368	253.778
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	12	138.672.028	142.091.674
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068		111.546.200	111.546.200
II. KAPITALNE REZERVE	069			
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070		0	0
1. Zakonske rezerve	071			
2. Rezerve za vlastite dionice	072			
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073			
4. Statutarne rezerve	074			
5. Ostale rezerve	075			
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076			
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077		399.788	706.796
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	078		399.788	706.796
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079			
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080			
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENEŠENI GUBITAK (AOP 082-083)	081		25.513.601	25.998.577
1. Zadržana dobit	082		25.513.601	25.998.577
2. Prenešeni gubitak	083			
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084		1.212.439	3.840.101
1. Dobit poslovne godine	085		1.212.439	3.840.101
2. Gubitak poslovne godine	086			
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087			
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	13.1	1.167.300	560.330

- 33 -

BILANCA
stanje na dan 31.12.2016.

**Obrazac
POD-BIL**

Obveznik: 14480721492; PLOVPUT d.o.o.				
Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	089			
2. Rezerviranja za porezne obveze	090			
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	091		1.167.300	560.330
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	092			
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	093			
6. Druga rezerviranja	094			
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	13	26.112.218	22.718.910
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	096			
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	097			
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	098			
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	099			
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	100			
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	101		22.100.000	19.500.000
7. Obveze za predujmove	102		773.824	642.124
8. Obveze prema dobavljačima	103		2.264.819	1.748.098
9. Obveze po vrijednosnim papirima	104			
10. Ostale dugoročne obveze	105		973.575	828.688
11. Odgođena porezna obveza	106			
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	14	8.497.245	8.232.128
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	108		106.625	1.250
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	109			
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	110			
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	111			
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	112			
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	113		2.600.000	2.600.000
7. Obveze za predujmove	114		55.771	73.625
8. Obveze prema dobavljačima	115		2.112.624	1.596.600
9. Obveze po vrijednosnim papirima	116			
10. Obveze prema zaposlenicima	117		2.071.548	2.113.556
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	118		1.287.999	1.531.609
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu	119			
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	120			
14. Ostale kratkoročne obveze	121		262.678	315.488
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	15	9.631.668	8.851.470
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123		184.080.459	182.454.512
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	23	275.368	253.778

RAČUN DOBITI I GUBITKA
za razdoblje 01.01.2016. do 31.12.2016.

Obrazac
POD-RDG

Obveznik: 14480721492; PLOVPUT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	16	73.838.739	77.717.574
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126		30.000	30.000
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127		71.434.894	75.009.187
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128			
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129		14.491	14.499
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130		2.359.354	2.663.888
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131		72.625.515	71.226.889
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132			
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	17.1	14.724.372	14.219.496
a) Troškovi sirovina i materijala	134		5.410.653	5.989.122
b) Troškovi prodane robe	135			
c) Ostali vanjski troškovi	136		9.313.719	8.230.374
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	17.2	35.824.135	36.552.509
a) Neto plaće i nadnice	138		21.666.927	21.988.289
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139		8.543.942	8.676.466
c) Doprinosi na plaće	140		5.613.266	5.687.754
4. Amortizacija	141	4.1,4.2	8.334.273	9.743.666
5. Ostali troškovi	142	17.2,17	10.408.931	9.849.388
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	17.3	1.514.290	390.417
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144		1.514.290	390.417
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145			
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146		80.138	0
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147			
b) Rezerviranja za porezne obveze	148			
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149		80.138	0
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150			
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151			
f) Druga rezerviranja	152			
8. Ostali poslovni rashodi	153	17.3	1.739.376	471.413
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	18	966.323	572.757
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155			
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156			
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157			
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158		17.074	12.090
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159			
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160			
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161		596.774	201.590
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162		331.010	338.052
9. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	163			
10. Ostali financijski prihodi	164		21.465	21.025
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	19	300.567	2.151.928
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166			
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167			
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168		44.732	1.763.695
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169		255.835	388.233
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170			
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171			
7. Ostali financijski rashodi	172			

V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173			
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174			
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175			
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176			
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177		74.805.062	78.290.331
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178		72.926.082	73.378.817
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179		1.878.980	4.911.514
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180		1.878.980	4.911.514
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181		0	0
XII. POREZ NA DOBIT	182	20	666.541	1.071.413
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183		1.212.439	3.840.101
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184		1.212.439	3.840.101
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185		0	0
PREKINUTO POSLOVANJE (popunjava poduzetnik obveznika MSFI-a samo ako ima prekinuto poslovanje)				
XIV. DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 187-188)	186		0	0
1. Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja	187			
2. Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja	188			
XV. POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA	189			
1. Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 186-189)	190		0	0
2. Gubitak prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 189-186)	191		0	0
UKUPNO POSLOVANJE (popunjava samo poduzetnik obveznik MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)				
XVI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179+186)	192		0	0
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 192)	193		0	0
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 192)	194		0	0
XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 182+189)	195		0	0
XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 192-195)	196		0	0
1. Dobit razdoblja (AOP 192-195)	197		0	0
2. Gubitak razdoblja (AOP 195-192)	198		0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)				
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200			
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201			
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)				
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202		1.212.439	3.840.101
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	21	74.729	307.008
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	204			
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	205			
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	206		74.729	307.008
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	207			
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	208			
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	209			
7. Aktuarski dobiti/gubici po planovima definiranih primanja	210			
8. Ostale neviasničke promjene kapitala	211			
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212		14.946	61.402
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	21	59.783	245.606
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	21	1.272.222	4.085.707
DODATAK izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)				
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216			
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217			

SAŽETAK

Cilj ovog rada je bio predstaviti računovodstvenu politiku amortizacije prema računovodstvenim i poreznim propisima te utjecaj primjene različitih metoda amortizacije na izgled financijskih izvještaja i financijske pokazatelje.

U teorijskom dijelu definirana je dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina kao imovina koja podliježe amortizacije te sam pojam amortizacije. Definirana je amortizacija prema poreznim propisima te dopuštene amortizacijske stope prema Zakonu o porezu na dobit. Također definirana je amortizacija sa računovodstvenog aspekta, metode obračuna amortizacije te standardi koji uređuju obračun amortizacije. U sljedećem poglavlju analiziran je utjecaj amortizacije na financijske izvještaje i financijske pokazatelje te su teoretski obrađeni bilanca i račun dobiti i gubitka te financijski pokazatelji.

U empirijskom dijelu istražio se utjecaj dvostruko viših i dvostruko nižih amortizacijskih stopa na financijske izvještaje i financijske pokazatelje poduzeća. Došlo se do zaključka da različite metode obračuna amortizacije imaju utjecaj na izgled bilance i računa dobiti i gubitka. Što se tiče financijskih pokazatelja tu je utjecaj metoda obračuna amortizacije različit s obzirom na skupinu pokazatelja koja se koristi te je potrebno promatrati svaki pokazatelj zasebno.

KLJUČNE RIJEČI: računovodstvene politike, amortizacija, financijski izvještaji i financijski pokazatelji

ABSTRACT

The main objective of this work was to introduce the accounting policies of depreciation according to accounting and tax regulations and to analyze impact on financial statements and financial indicators.

In the theoretical part was defined term of long-term asset as asset which is subject to depreciation. Also was defined term of depreciation and depreciation according to tax regulations. On the other side, depreciation was defined according to accounting regulations - methods of determining depreciation and the standards which regulate depreciation. In next section was analyzed impact of depreciation on financial statements and financial indicators. Also it was defined balance sheet, profit and loss account and financial indicators.

In the empirical part was analyzed impact of twice bigger and twice lower depreciation rates on financial statements and financial indicators. The conclusion is that different methods of determining depreciation have significant impact on balance sheet and profit and loss account. On the other side, we can't make unique conclusion of impact on financial indicators and we need to observe each indicator separately.

KEY WORDS: accounting policies, depreciation, financial statements and financial indicators